

Delegátov snemu ZMOS pozdravil aj predseda SZPB

Záber z 24. snemu Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) v Nitre 28. mája 2013. Na snímke zľava predseda ZMOS-u Jozef Dvonč, premiér Robert Fico a prvý podpredseda ZMOS-u Michal Sýkora.

Foto: TASR – F. Kolár

Za účasti najvyšších predstaviteľov štátu, vlády a parlamentu sa v Nitre 28. a 29. mája konal 24. snem Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS). Zúčastnilo sa na ňom takmer 600 delegátov. Predseda ZMOS Jozef Dvonč zhodnotil vo svojej výročnej správe činnosť združenia, ktoré zastupuje 2767 miest, obcí a mestských častí Bratislavy a Košíc.

Rokovanie sa nieslo v znamení hľadania odpovede na otázku ďalšieho smerovania samosprávy v nových spoločenských a ekonomických podmienkach. Účastníci snemu sa zaoberali problematikou financovania miest a obcí, miestnych daní, zabezpečovania služieb pre občanov, školstva, sociálnych služieb, nezamestnanosti, odpadov, marginalizovaných skupín

obyvateľstva, miestneho rozvoja, stavebného konania, čerpania eurofondov a ďalších tém, s ktorými sa starostovia a primátori stretávajú pri výkone samosprávnych činností.

Prezident SR Ivan Gašparovič vo svojom vystúpení zdôraznil, že nadišiel čas na novú reflexiu, ktorá posunie samosprávu bližšie k občanovi. „Je potrebné uvažovať o zmenách štruktúry a počte územných celkov, možno na pôvodných tri plus jedna. Verím, že sa v najbližšej dobe dopracujeme k stavu, keď občan bude rozumieť kompetenciám a vyzná sa v štruktúre miestnej samosprávy,“ uviedol. Slovenská verejnosť sa nezhlipla s vyššími územnými celkami, potvrdil premiér Robert Fico. „Pre zachovanie regionálnej samosprávy musíme po najbližších voľbách

do vyšších územných celkov koncom tohto roka otvoriť spoločnú diskusiu, či by nebolo pre Slovensko najvýhodnejšie vytvoriť tri silné vyššie územné celky. Jeden by bol na východnom, jeden na strednom a jeden na západnom Slovensku. Senec, Pezinok a Malacky by patrili do západného Slovenska, nevidíme dôvod na existenciu regionálnej samosprávy v Bratislave,“ uviedol premiér.

Delegátov snemu pozdravil v mene viac ako 20 tisíc členov zväzu aj predseda SZPB Pavol Sečkář. „Pozvanie na váš snem potvrdzuje, že naša dohoda o spolupráci je stále živá, otvorená a vytvára priestor pre ďalšie naplnenie jej obsahu,“ uviedol.

Red TASR

(Prihovor predsedu SZPB delegátom snemu si môžete prečítať na 4. strane)

Oslavy porážky fašizmu

Ani búrka a výdatný dážď nenarušil priebeh osláv 68. výročia víťazstva nad fašizmom. Organizátori podujatia, Mestský výbor SZPB a Mesto Poltár, reagovali na nepriaznivé počasie tak, že oslavy preložili do kultúrneho domu.

Po štátnej hymne SR a slávnostnej básni, ktorú predniesla M. Pribilincová, nasledoval kultúrny program. Tento pripravila riaditeľka Základnej umeleckej školy

(Pokračovanie na str. 2)

Pietna spomienka v Poltári.

Foto: ji

LADISLAV
JAČA

Práca s mládežou

Uvedomujúc si zákonitosti vývoja a zvyšovanie priemerného veku našej členskej základne SZPB, o to naliehavejšie vystupuje do popredia v činnosti našich základných organizácií, ale aj oblastných výborov práca s mladou generáciou. Plne to chápe aj Ústredná rada SZPB, jej predsedníctvo a vedenie zväzu. Preto medzi prvými inštitúciami, s ktorými nadviazala rozhovory, bolo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Teda inštitúcia, ktorá po rodine má k výchove mladej generácie najbližšie.

Možno konštatovať, že zmluva o spolupráci ministerstva školstva so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov, ktorá je pripravená na podpisy predstaviteľov zmluvných strán, nám otvára široké možnosti pre naše pôsobenie na základných a stredných školách pri vzdelávaní študentov a žiakov najmä v oblasti uchovania demokratického a humanistického odkazu protifašistického odboja, prezentácie významných osobností a udalostí národnooslobodzovacieho boja, osobitne Slovenského národného povstania.

Zároveň umožní účinnejšie pôsobiť pri výchove proti extrémnym hnutiam, ako sú neonacizmus, neofašizmus, rasizmus, nacionalizmus, šovinizmus, antisemitizmus, xenofóbia a neoludáctvo. Samozrejme, nemôžeme opomenúť úsilie za zachovanie mieru a účinné pôsobenie proti vojnám a vojnovým konfliktom.

Osobitná pozornosť v zmluve je venovaná oblasti spolupráce pri príprave a organizovaní podujatí v rámci spomienkových osláv k 70. výročiu SNP a 70. výročiu víťazstva nad fašizmom a oslobodenia Slovenska. Po podpísaní zmluvy o spolupráci bude zverejnená v našom Bojovníku a ministerstvo ju zverejní v Učiteľských novinách.

Prijatím zmluvy bude záležať už len na nás, funkcionároch zväzu, ako sa nám bude dariť naplňovať záväzky, ktoré sme na seba v zmluve prevzali. Predovšetkým bude potrebné na úrovni oblastných výborov, najmä tých, kde komisie pre prácu s učiteľmi, ženami a mládežou nepracujú, ich aktivizovať, nadviazať spoluprácu s odborními školstva príslušných obvodných úradov, s metodicko-pedagogickými centrami, a zároveň na poradách predsedov základných organizácií pripraviť postup pre konkrétnu spoluprácu so školami v ich pôsobnosti.

Mnohé naše oblastné výbory majú bohaté skúsenosti s prácou s učiteľmi a mládežou, preto bude žiaduce, aby svoje poznatky zverejňovali v našom Bojovníku a v Ročenke odbojára.

V tomto školskom roku už toho veľa neurobíme. Preto využime čas na prípravu pre aktívnu prácu v školskom roku 2013/2014.

Na zamyslenie:

Každý má byť spokojný s časom, ktorý mu je daný k životu. Krátky čas života je dosť dlhý na to, aby si žil dobre a čestne.

CICERO

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

12

Oslavy porážky fašizmu

(Dokončenie zo str. 1)

v Poltári E. Slobodníková s kolektívom pedagógov školy. Program bol venovaný Dňu víťazstva. Vystúpenie žiakov zaujalo prítomných a malo veľký úspech.

Po skončení programu sa k zhromaždeniu prihovril zástupca primátora P. Olšiak. Pozdravil prítomných hostí, členov SZPB, mestskej samosprávy, zástupcov politických a spoločenských organizácií a žiakov zo základných škôl v meste. Okrem iného povedal, že aj dnes si musíme stále pripomínať neľudskosť a vražednosť fašizmu a na-

cizmu, aby súčasníci a ďalšie generácie nezabudli na útrapy, ktoré sa stali pred 68 rokmi.

Následne vystúpil predseda MsV SZPB L. Kamenský. Zdôraznil, že slávne jarné dni roku 1945, keď nastal koniec najstrašnejšej vojny v dejinách ľudstva, neodvial čas. Každoročne sme si ich pripomínali a budeme pripomínať. Pripomenul, že po fašistoch zostala Európa v rozvalinách. Až po vojne sa svet dozvedel, čo všetko fašisti popáchali. A popáchali najväčšie hrôzy. Európu posiali koncentračnými tábormi, masovo vyvražďovali civilné obyvateľ-

stvo, nechali pomrieť milióny zajatcov, podpaľovali mestá a dediny.

Ozdobou osláv bola účasť priamych účastníkov odboja, vojnových veteránov, členov ZO SZPB Ondreja Lásku, Gustáva Gavalca a Júliusa Ďuriana. Oslavy sa konali za asistencie príslušníkov ozbrojených síl SR.

V závere osláv sa účastníci zúčastnili slávnostného aktu položenia vencov k pamätníku padlých v 1. a 2. svetovej vojne. Za Oblastnú organizáciu SZPB v Lučenci veniec vďaka a úcty položila jeho predsedníčka M. Švikruhová. Ďalšie vence položili zástupcovia ZO SZPB, predstavitelia mesta a samosprávy, politických a spoločenských organizácií v meste.

Ján IŽDINSKÝ

V Poltári si pripomenuli ukončenie druhej svetovej vojny.

Foto: JJ

Trenčania navštívili parlament

Na pozvanie poslanca Národnej rady SR Jaroslava Bašku členovia SZPB z trenčianskej oblastnej organizácie 30. mája navštívili Národnú radu SR. Zájazd zorganizovala Oblastná organizácia SZPB v Trenčíne.

Členovia Oblastnej organizácie z Trenčína v NR SR počas diskusie s poslancami.

Foto: O. Kajabová

Pred návštevou Národnej rady SR sa účastníci zájazdu išli pokloniť pamiatke obetí druhej svetovej vojny – padlým vojakom Červenej armády, ktorí sú pochovaní na bratislavskom Slavíne. Ani dážď neodradil členov SZPB od tohto aktu a položenia kvetov k pamätníku.

Po príchode do Národnej rady hostí privítal poslanec Ľubomír Želiezka a tiež pozývateľ – poslanec Jaroslav Baška, ktorý sa ospravedlnil za momentálnu zaneprázdnenosť. Hostia si prezreli priestory parlamentnej budovy a obdivovali dielo vysokej hodnoty maliara Albína Brunovského, ktorý na niekoľkých obrazoch namaľovaných na dreve vyrozprával históriu slovenského národa. Potom sa usadili v klubovni poslancov za SMER-SD. Tu im E. Želiezka ponúkol občerstvenie a spoločne diskutovali na rôzne témy. Po príchode Jaroslava Bašku sa hovorilo o práci parlamentu, poslanci prítomných informovali najmä o záležitostiach, ktoré

sa v NR SR riešili v prospech Trenčianskeho a Bánovského okresu. Hovorilo sa o riešení nezamestnanosti, o nedávno prijatých zákonoch, ako aj viac ako desaťročné pripravovanom budovaní rýchlostnej cesty spájajúcej západnú časť Slovenska vrátane Moravy s Trenčínom a Prievidzkým okresom s prepojením na Banskobystrický kraj. Podľa Bašku ide o najlepšie pripravený projekt týkajúci sa slovenských ciest: „Preto predpokladáme, že sa nám podarí na jeho realizáciu získať peniaze aj z fondov Európskej únie,“ skonštatoval.

Po diskusii s poslancami sa pozvaní zúčastnili aj hodiny otázok a odpovedí v rokovacej sále parlamentu, kde asi pol hodinu mali možnosť sledovať prácu poslancov. Informácie z Národnej rady prezentované novinármi v tomto prípade mali pravdu – zasadačka skutočne „zízvala“ prázdnotou. Pre mnohých členov SZPB išlo pri návšteve budovy NR SR o výnimočný zážitok, pretože v týchto priestoroch pobudli po prvý raz v živote.

Oľga KAJABOVÁ

22. MÁJ

Stovky ľudí demonštrovali v Mercedese proti prípadnému pochovaniu svojho rodáka Jorge Videla v tomto argentínskom meste. Bývalý fašistický diktátor zomrel vo veku 87 rokov vo väzení, kde si odpykával doživotný trest za zločiny proti ľudskosti. Prítomní niesli transparenty s nápismi Ani mŕtvy, ani živí či Nech neodpočívajú v pokoji. Videla sa dostal k moci roku 1976 prevratom. Celkový počet obetí jedného z najkrutejších vojenských režimov v Latinskej Amerike sa odhaduje na zhruba 30-tisíc.

23. MÁJ

Budapeštianske úrady evakovali približne tisíc ľudí pre nález nevybuchnutej bomby z 2. svetovej vojny, ktorú objavili v strešnej konštrukcii radnice. Výbušninu sovietskej výroby našli počas rekonštrukcie budovy. Dva dni predtým našli 70-kilogramovú nemeckú bombu neďaleko Kráľovského paláca. Maďarské mestá boli v posledných mesiacoch vojny terčom intenzívneho bombardovania USA, Británie i Sovietskeho zväzu, Budapešť zažila až 37 kobercových náletov. Mnohé bomby nevybuchli, zostali zaborené v zemi.

25. MÁJ

Okolo 2 500 demonštrantovablokovalo v nemeckom

meste Karlsruhe pripravovaný pochod asi 200 pravicových extrémistov. Niekoľko desiatok odporcov neonacizmu chcelo prekonať bariéry v blízkosti železničnej stanice a stretlo sa s políciou. Vzduchom lietali fľaše, vrecúška naplnené farbou a delobuchy.

26. MÁJ

V srbskom meste Oplenač so všetkými poctami pochovali v Kostole sv. Juraja posledného juhoslovanského kráľa Petra II. Karadjordjevića, jeho matku Máriu, manželku Alexandru a brata Andreja. Keď mal Peter 11 rokov, na jeho otca Alexandra spáchali roku 1934 v Marseille atentát. Sedem rokov krajine vládol ako regent jeho strýko Pavle, ktorý v marci 1941 podpísal pakt o spolupráci s fašistickou Osou Berlín-Rím-Tokio. To vyvolalo masové demonštrácie a prevrat, na trón nastúpil Peter II. Krátko po jeho inaugurácii – 9. apríla – však Srbsko obsadili nemecké a talianske vojská. Peter opustil vlasť, zvyšok 2. svetovej vojny strávil v Británii. Zomrel v USA roku 1970.

27. MÁJ

Starosta Osakay Tóru Hašimoto sa musel oficiálne ospravedlniť Američanom, ktorí pôsobia na vojenských základniach roz-

miestnených na ostrove Okinava. Dôvodom boli jeho vyhlásenia, v ktorých vojakom USA radil, aby využívali služby prostitútok podobne ako kedysi japonskí vojaci v okupovaných krajinách. Američania obsadili Okinawu v roku 1945 počas jedného z naj-

stalo sa VO SVETE
22. 5. – 4. 6. 2013

krvavejších bojov 2. svetovej vojny a vybudovali tam vojenskú základňu.

28. MÁJ

Grécka vládna koalícia čelí rozkolu po predložení návrhu na sprísnenie protirasistickej legislatívy, ktorý je namierený proti neonacistickej strane Zlatý úsvit. Konzervatívna strana Nová demokracia návrh spochybňovala, teraz sa však obáva, že stratí prívržencov z radov vplyvnej pravoslávnej cirkvi. Jej predstavitelia sa totiž vyjadrujú o Židoch spôsobom, ktorý sa môže hodnotiť ako antisemitizmus. Predseda parlamentnej strany Zlatý úsvit Nikolaos Michaloliakos poprel existenciu plynových komôr v koncentračných tábormi

a Hitlera označil za veľkú historickú postavu 20. storočia.

29. MÁJ

Pod paľbu kritiky sa dostal americký reťazec JC Penney pre reklamu čajníka, ktorý jednoznačne pripomína Adolfa Hitlera. Bilbord sa nachádzal aj pri diaľnici v štáte Kalifornia neďaleko pamätníku obetí holokaustu. Jeho zábery zaplavili sociálne siete a donútili spoločnosť reagovať, veľkoplošné plagáty stiahla. Ponuka spornej kanvice však ostala na internete, pričom jej vyvolávacia cena sa po negatívnej reklame zvýšila zo 40 až na 200 dolárov.

30. MÁJ

Starosta Budapešti István Tarlós nariadil preverenie rozhodnutia magistrátu pomenovať jednu z ulíc po Cécile Tormayovej, obľúbenej spisovateľke niekdajšieho fašistického diktátora Miklósa Horthyho. Reagoval tak na pobúrenie židovského združenia, ktoré vyjadriло šok z faktu, že rozhodnutie práve kolidovalo so 75. výročím vstupu prvých protizidovských zákonov do platnosti. V medzivojnovom období Tormayová o. i. obvinila Židov z rozdelenia Uhorska Trianonskou zmluvou. Počas 2. svetovej vojny zahynulo približne 600-tisíc maďarských Židov.

2. JÚN

Niekoľko stoviek extrémistov pochodovalo pred sídlom Zastupiteľského úradu SR v Budapešti na protest proti Trianonskej zmluve podpísanej 4. júna 1920. Budovu veľvyslanectva obkolesila polícia kovovými zábranami. Tradičný pochod pred niektorými veľvyslanectvami nástupníckych krajín, ktorých sa mierová dohoda dotkla, usporiadalo Mládežnícke hnutie 64 stolíc, ku ktorému sa pridali sympatizanti parlamentnej strany Jobbik a ďalších ultrapravicových organizácií. Časť účastníkov si oblieklo rovnošaty pripomínajúce uniformy zakázanej maďarskej gardy.

4. JÚN

Zneškodňovanie nevybuchnutej bomby z čias 2. svetovej vojny spôsobilo prerušenie železničnej dopravy neďaleko Tokia. Výbušninu objavili počas výkopových prác pri jednom z nástupíšť. Špeciálne pyrotechnické sily najprv zakryli hrdzavú polmetrovú bombu vrecami s pieskom a následne ju zlikvidovali. Nález nevybuchnutých bômb nie sú v Japonsku ani takmer 70 rokov od konca vojny nezvyčajné. Územie cisárstva totiž predtým, ako Tokio v septembri 1945 kapitulovalo, masovo bombardovalo letectvo USA.

(ao)

Deň Christa Boteva

V Bulharsku si 2. júna tradične pripomínajú Deň Christa Boteva, revolucionára a básnika, bojovníka proti tureckej porobe v 19. storočí. Je to zároveň pamiatka na padlých v boji za slobodu a nezávislosť.

K tomuto dňu sa pridružuje aj pamiatka na padlých bojovníkov v boji proti fašizmu za slobodu a demokraciu. Početná skupina slovenských Bulharov sa zúčastnila aj bojov v Slovenskom národnom povstaní. Povestným sa stal ich bojový prechod cez rieku Hron pri Hronskom Beňadiku. V päťdesiatych rokoch postavili na ľavom dunajskom nábreží neďaleko osobného prístavu symbolický pamätník, ktorý pripomína ich účasť v Povstaní.

Tretieho júna sa zišli viacerí občania Bratislavy, aby si položením vencov k pamätníku uctili pamiatku padlých bojovníkov. Vojenská hudba hrala smútočný chorál, čestná stráž vzdávala poutu a k súsošiu kládli vence veľvyslankyňa Bulharskej republiky

v SR Margerita Ganevová, zástupcovia bulharských inštitúcií, pôsobiacich v Bratislave, predstavitelia štátnych a samosprávnych orgánov a predstavitelia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. V krátkom príhovore vyzdvihla veľvyslankyňa Margerita Ganevová osobnosť Christa Boteva, jeho zásluhy o oslobodenie vlasti, ako aj dlhoročné priateľské vzťahy medzi našimi národmi

Žiaci bulharskej základnej školy potom predniesli verše Boteva, z ktorých je aj u nás známy citát Kto padne v boji za slobodu, ten neumiera. Aj keď za sychravého počasia a v pozornosti nad stúpajúcou hladinou Dunaja, bolo toto stretnutie s občanmi a odbojármi prejavom vďaky a úcty k obča-

Pamiatku na bojovníkov pripomínajú vence.

Foto: Bojovní

nom iného štátu, ktorí nezištne pomáhali v boji za našu slobodu a demokraciu proti fašizmu a jeho podporovateľom v Slovenskom štáte. Bratislava a jej blízke

okolie je dlho známa pôsobením Bulharov u nás, ako aj kultúrnymi stykmi, pôsobením v školstve podobne, ako je pre tisíce našich občanov a rodín bulharské pobre-

žie Čierneho mora akoby našim druhým domovom. Aj preto majú Dni Christa Boteva pre oba naše národy mnoho spoločných črt.

Martin KUČEK

V spolupráci je záruka úspechu

Májové dni sú pre členov ZO SZPB Poniky už desiaty rok príležitosťou pre uskutočnenie dvojdného zájazdu, počas ktorého si pripomínajú výročie ukončenia II. svetovej vojny a na rôznych miestach Slovenska vzdávajú úctu a vďaka tým, ktorí vo vojne bojovali za našu slobodu.

V ranných hodinách 18. mája 2013 sa 44 členov SZPB vydalo na cestu z Poník za ďalším poznávaním na Horný Gemer a do

Novohradu. Postupne navštívili Ochtinskú aragonitovú jaskyňu a kaštieľ Betliar, kde ich očakávali predseda Oblastného výboru SZPB Rožňava Norbert Lacko a tajomníčka Irena Lacková. Po prehliadke kaštieľa sa s účastníkmi zájazdu stretol aj starosta obce Betliar a predseda ZO SZPB v tejto obci Július Farkašovský. Oboznámil odbojárrov s históriou i súčasným životom v obci a honoril aj o činnosti ZO SZPB. Po presune do Rožňavy položili odbojáři kyticu kvetov

k pamätnej tabuli na radnici, kde boli prijatí poslancom Mestského zastupiteľstva Rožňava Jánom Lachom. Na záver stretnutia odbojáři na radnici zaspievali partizánsku hymnu „Tichá noc...“. V druhej debata s členmi ZO SZPB Rožňava pokračovali účastníci zájazdu v Krásnohorskej Dlhej lúke, kde boli ubytovaní.

Na druhý deň 19. mája sa odbojáři z Poník stretli pri pomníku Červenej armády v Lučenci s predsedom Oblastného výboru SZPB Lučenec Rudolfom Václavíkom, predsedníčkou KSS Vierou Klimentovou a predsedom Krajskej rady KSS Jánom Kašiarom. Spoločne položili pri pomníku kyticu kvetov, ktorú hrdo v čele sprievodu niesli najmladšie účastníčky zájazdu Emka Strelníková a Natálka Pecníková. Po krátkej prehliadke centra mesta sa účastníci presunuli do mestského parku v Lučenci, kde pri pomníku obetiam druhej svetovej vojny položili kyticu kvetov. Pri pomníku potom zaznela partizánska hymna „Tichá noc...“, ktorú za sprievodu heligónky Rudolfa Václavíka zaspievali účastníci pietneho aktu a pridali aj ďalšie partizánske piesne. Ďalšou zastávkou bola neďaleká Vidiná, kde účastníkov privítal starosta obce Jozef

Kucej. Spolu s členmi Klubu dôchodcov vo Vidinej položili kytice kvetov pri pomníku padlým v II. svetovej vojne. Práve stretnutie dôchodcov vo Vidinej bolo vyvrcholením zájazdu. Starosta obce oboznámil prítomných s históriou obce, hovorilo sa aj o činnosti Klubu dôchodcov, o činnosti ZO SZPB Poniky, a tajomník ObV SZPB Lučenec Rudolf Václavík vyslovil želanie, aby sa obnovila vo Vidinej činnosť ZO SZPB, ktorá po úmrtí viacerých členov zanikla.

Novú členskú základňu by v začiatkoch mali tvoriť práve členovia klubu dôchodcov. V príjemnom prostredí zneli krásne partizánske a ľudové piesne za sprievodu heligónky Rudolfa Václavíka ale aj folklórnej skupiny „Škorec“, ktorí odbojárom z Poník zaspievali pekné pesničky.

Organizátori aj touto cestou ďakujú všetkým, ktorí pomohli zrealizovať vydarené podujatie.

Pri návrate do Poník účastníkov zájazdu hrialo vedomie, že pri štyroch pomníkoch pribudli kyticke s nápisom na stuhe „Nezabúdame – ZO SZPB Poniky“. Vydarené podujatie sme mohli uskutočniť len v spolupráci s Oblastným výborom SZPB Rožňava a Lučenec, KSS, Obecným úradom Vidiná.

Výbor ZO SZPB Poniky

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Na tvárach všetkých zúčastnených sa zračili príjemný úsmev.

Foto: ZO SZPB Poniky

Pripomenuli si 105 zavraždených

Už sa stalo tradíciou, že ObV SZPB zo Zvolena si pripomína 105 zavraždených občanov v obci Kováčová pri Zvolene, pod záštitou predsedu BBSK Vladimíra Maňku. Pozvanie prijal aj predseda SZPB Pavol Sečkář a ďalší významní hostia.

Na pietnom akte boli žiaci Združenej strednej školy hotelových služieb z Podborovej – Zvolen. Nemohli chýbať ani naši členovia SZPB a niektorí pozostalí po zavraždených občanoch. Po odznení štátnej hymny a prednesenej básne sa slova ujal starosta obce Kováčová Slavomír Brachna, ktorý v krátkosti spomenul tragické udalosti, ktoré sa udiali v týchto priestoroch v priebehu niekoľkých mesiacov. Potom prečítal mená zavraždených občanov. Tragédiou je, že väčšina zavraždených bola v najproduktívnejšom veku, a to okolo 30 rokov.

„Nesmieme zabúdať na obe druhej svetovej vojny. My nezabúdame. Každoročne to potvrdzujeme aj svojou účasťou na slávnostných pripomienkach, na významných miestach bojov a obetí. Tu v Kováčovej ešte pred vyhlásením SNP 24. augusta 1944 sa v obci objavili príslušníci partizánskeho oddielu Jegorov,“ pripomenul P. Sečkář. Ako dodal, po vypuknutí SNP časť obyvateľov narukovala, iní pomáhali pri budovaní letiska Tri Duby. Prví nadšenci sa pridali k partizánom. Utvoril sa revolučný národný výbor, ktorý začal okamžite pomáhať

partizánom. V kúpeľnej budove sídlil štáb partizánskej brigády kpt. Jána Nálepku. Veliteľmi boli Sečanský a Šagát. Začiatkom septembra mala brigáda viac ako 100 príslušníkov. Po ústupe do hôr boli proti občanom Kováčovej za pomoc partizánom uplatnené tvrdé represálie. Obci hrozila totálna likvidácia, podobne ako Kľáku a Ostrému Grúňu. Príslušníci Einsatzkomanda privádzali v krytých vozidlách antifašistov. Boli medzi nimi ženy, deti, americkí a naši letci, významné osobnosti a športovci. 2.–4. apríla 1945 bolo otvorených sedem hromadných hrobov. Pri 25. výročí SNP nahradil skromný pomník dôstojný obelisk zo siedmich pylónov, znázorňu-

júci sedem masových hrobov.

Posledným rečníkom na pietnom akte bol podpredseda BBSK Ladislav Topolský, ktorý poukázal na nebezpečenstvo narastajúceho fašizmu a paralelu s historickými udalosťami rokov 1939–45. Je to ponaučenie hlavne pre našu mladú generáciu. Je potrebné nezabudnúť a pripomínať si tieto tragické udalosti, aby sa nezopakovali.

O kultúrny program sa postarala ZO SZPB z Očovej, ktorá zabezpečila detský folklórny súbor a spevácky zbor pod vedením p. Šimkovičovej.

Moderátor Pavol Nigríni ukončil spomienkovú pietnu akciu so želaním, že na budúci rok sa tu znova zídeme za väčšej účasti mladej generácii.

Ján KAŠICA, tajomník ObV SZPB

Na Sliachi nezabúdame

Každoročne začiatkom mája si pripomíname ukončenie 2. svetovej vojny, ktorá priniesla ľudstvu nepredstaviteľné utrpenie. Ani na Sliachi nezabúdame a 68. výročie Dňa víťazstva nad fašizmom sme si pripomenuli 7. mája položením kytic k pamätníku padlých na ulici Čs. armády, pri ktorom držali čestnú stráž príslušníci VÚ Sliach.

Po štátnej hymne SR a príležitostnej básni zástupkyňa primátora L. Bieliková privítala prítomných občanov, zástupcov armády a žiakov ZŠ. Pripomenula, že týmto stretnutím vzdávame vďaka osloboditeľom, ale i padlým občanom Sliacha.

Príhovor k prítomným mal primátor Sliacha D. Dunčko, ktorý o. i. pripomenul príčiny vzniku 2. svetovej vojny a aké hrôzy a obeť priniesla pre jednotlivé národy. Vyzdvihol významný podiel sovietskej Červenej armády na víťazstve nad fašizmom. Poznamenal, že je našou povinnosťou nezabúdať na tieto udalosti, ale si ich pripomínať, aby sa viac neopakovali a ľudstvo žilo v mieri. Veríme, že si prítomná mládež pri jeho príhovore uvedomila, čo prináša vojna a že 8. máj je Dňom víťazstva.

Milan ZEMKO, tajomník ZO SZPB Sliach

Cesty za poznáním

Koncom školského roku a začiatkom letných mesiacov sa zvýšil počet ciest a turistických zájazdov nielen na dovolenky, ale aj na kratšie turistické cesty. Sú zamerané najmä na poznávanie našej nedávnej novodobej histórie, osobitne v rokoch druhej svetovej vojny, keď sa tisíce našich ľudí aktívne zúčastnili protifašistického odboja, národnooslobodzovacieho boja nielen na území Slovenska, ale aj vo viacerých štátoch Európy a v Afrike.

Vo viacerých štátoch sú o tom mnohé pamätníky. Práve za nimi prichádzajú nielen pamätníci udalostí, ale aj ďalšie mladšie generácie, aby sa bližšie oboznámili s priebehom udalostí či pripomenuli si obeť, ktoré prinášali pre lepší a slobodný budúci život.

Niektorí, aj mladší historici, akoby nechápali širší politický význam odporu ľudí proti moci Hitlera v Nemecku, proti jeho rozpínavej agresii, smerujúcej nielen proti Židom a Rómom, ale aj všeobecne proti slovanským národom. Ich územie, najmä v Rusku a Poľsku, sa malo stať novým zázemím pre nemeckých hospodárov. Z historických prameňov a spomienok súčasníkov udalostí vieme, že odboj proti Hitlerovi, v širšom rozsahu proti nemeckému nacizmu, za začal v čase nástupu nemeckej agresie rozbitím Československa. Do zahraničia z Čiech a Moravy odchádzali tisíce ľudí, aby sa zúčastnili protifašistického odbo-

ja – a boli ďalší ľudia a rodiny najmä na moravsko-slovenskom pomedzí v horách Javoriny a na Záhorí. Veľmi aktívne v tomto smere pôsobil kapitán Miloš Uher so svojimi spolupracovníkmi v Podjavorinskom kraji. Prevádzali najmä vojenské, ale aj civilné osoby do Poľska, cez Slovensko do Maďarska, na Blízky východ, do Francúzska a do armádnych zložiek západnej Európy, bojujúcich proti hitlerovským vojskám. Tento odpor sa v neskoršom období sústreďoval aj proti vojenským silám Slovenského štátu, ktorý sa už roku 1943 sústredil na vojenskú a občiansku prípravu národného povstania. Neuskutočnilo sa však len na ohraničenom území stredného Slovenska, kde sa sústredili najväčšie partizánske brigády a odohrávali sa najťažšie boje. Prebiehali na východnom i západnom Slovensku. Do odboja a pomoci partizánom sa zapojili aj na južnom Slovensku,

napríklad v Dunajskej Stredě a v Bratislave.

Boje sprevádzali aj obeť a pamätníky na umučených a prenasledovaných ľuďoch. Práve za týmito a ďalšími pamätníkmi budú sledovať mnohé cesty. Využiť by ich mali najmä mladší ľudia, aby na bezprostredné spomienky využili ešte žijúcich pamätníkov.

Niektorí, aj mladší historici, akoby nechápali širší politický význam odporu ľudí proti moci Hitlera v Nemecku, proti jeho rozpínavej agresii, smerujúcej nielen proti Židom a Rómom, ale aj všeobecne proti slovanským národom.

PAMATNÍKY na boje sú sústredené najmä na strednom Slovensku. Tie najdôležitejšie sú v Banskej Bystrici s Múzeom SNP, v Brezne, Zvolene, Martine, Vrútkach-Priekope, Skýcove, Zlatne, Starých Horách, v Balážach, v Kališti, v osade U Rehušov pri Prietrži v Senickom okrese, v Cetuni v okrese Nové Mesto nad Váhom. Účasť francúzskych partizánov pripomína pomník pod hradom Strečno, na bulharských partizánov v Žiari nad Hronom a pri Dunaji v Bratislave.

SVOBODOVA ARMÁDA si razila bojovú cestu na Slovensko južným Poľskom cez Dukliansky priesmyk. Boje a obeť pripomína pamätník na Dukle, ale aj vojenská technika, cintorín vojakov, galéria generálov

a hrdinov bojov. Priraduje sa k nim aj socha Ludvíka Svobodu vo Svidníku. Boje a obeť vojakov pripomína aj cintorín pri Liptovskom Mikuláši na výšine Háj a pamätník na vrchu Polom neďaleko Žiliny.

LETECKÉ AKTIVITY počas Povstania pripomínajú pamätník na letisku Tri Duby na Sliaci,

ako aj frontové lietadlá v Múzeu SNP v Banskej Bystrici a v múzeu pod Duklou. V symbolickom cintoríne vo Vysokých Tatrách neďaleko Popradského plesa je pamätná tabuľa, pripomínajúca haváriu jedného z lietadiel, ktoré privážalo príslušníkov paradesantnej brigády a muníciu a v nepriaznivom počasí stroskotalo na Zadnom Gerlachovi.

HROMADNÉ HROBY vojakov Červenej armády a Rumunskej armády sú v Košiciach, vo Svidníku, Zvolene a Šuranoch. Známy a navštevovaný aj početnými zahraničnými skupinami je najmä Slavín nad Bratislavou. Pamätné tabule sú takmer v každom väčšom meste

VOJACI ZAHRANIČNÝCH ARMÁD – ani na nich by sme

nemali zabúdať. Podľa údajov Vojenského historického ústavu ich bolo len Slovákov okolo desať tisíc. Bojovali vo Francúzsku, Anglicku, v Rusku, Poľsku, v Taliansku, vo Vojvodine v Juhoslávii a na ďalších frontoch. Pamätník bojovníkov v Anglicku je v parčíku na Šafárikovom námestí v Bratislave. Ďalšie pamätníky sú vo Francúzsku, Anglicku, Poľsku, na Ukrajine a v Bielorusku.

Osobnosti odboja si takisto vyslúžili uznanie a pocty, ktoré sa pravidelne každoročne opakujú. Také sú sochy a pamätné tabule Ludvíka Svobodu, Kukorelliho, Ota Smika, Jána Nálepku, Miloša Uhra...

Pamätných miest na protifašistický odboj, za národné oslobodenie, je na Slovensku na stovky. Pripomínajú nám jedno z najsvetlejších období našich novodobých dejín v 20. storočí. Nie sú to dostatočné a najmä presvedčivé dôkazy, aby sme sa za ich poznáním vyberali aj v čase letných dovolení a školských prázdnin? Ich prostredníctvom lepšie poznáme naše dejiny, môžu prispieť k prehĺbeniu nášho vlastenectva, utužiť hrdosť na to, že sme Slováci, že nie sme malým a zabudnutým národom na európskom kontinente.

Martin KUČEK

Nezabudneme na obeť bulharských antifasistov

Zúčastnili sme sa pietneho aktu kladenia vencov pri príležitosti Dňa Boteva – všetkým vlastencom, ktorí bojovali za nezávislosť Bulharska, ale i za nezávislosť a slobodu iných národov vrátane Slovenska.

V roku 1870 bulharskí vlastenci – revoluční demokrati Vasil Levski, Christo Botev, Luben Karavelov a ďalší, založili revolučný ústredný výbor, ktorý dal bulharskému národnooslobodzovaciemu hnutiu

pevnú a jednotnú organizáciu, podporovanú širokými masami bulharského ľudu. Pokus o povstanie v Bulharsku v okolí Starej Zagory, protiturecké povstanie Bulharska (tzv. „aprílové povstanie“), bitka o pevnosť Plevna, obrana priesmyku Šipka v pohorí Stará Planina, podpora prijatia prvej bulharskej ústavy, boj za zjednotenie Bulharska a ďalšie významné akcie a udalosti sú hlboko zapísané v bulharských dejinách ako udalosti spä-

té s národnooslobodzovacím bojom za nezávislosť a slobodu bulharského ľudu.

Pietny akt sa konal pred pomníkom bulharských partizánov, ktorí s inými partizánmi rôznych národov bojujúcich v Slovenskom národnom povstaní zohrali významnú úlohu v pokračujúcom boji za nezávislosť a slobodu. Do povstania sa aktívne zapojili bulharskí protifašistickí bojovníci, najmä vysokoškooláci, ktorí študovali v Bratislave ešte pred

jeho vypuknutím a vyvíjali odbojovú činnosť. Zohrali významnú, pozitívnu úlohu v upevnení bojových tradícií, vzájomnej pomoci v boji za slobodu, čím prejavili aj podporu všeslovenskej vzájomnosti. Sme vďační za účasť bulharských partizánov v tomto zápase.

Slovenský ľud nikdy nezabudne na pomoc a obeť bulharských antifasistov, ktorí sa svojím dielom pričínili aj o našu slobodu.

Pavol SEČNÁR

Drahý, v tvojom veku sú už mimomanželské pomery nad pomery!

Nedopustíme znevažovanie hrdinstva vojakov

V mene viac ako 20 000 členov SZPB pozdravujem vaše rokovanie. Pozvanie na váš snem potvrdzuje, že naša dohoda o spolupráci je stále živá, otvorená, a vytvára priestor pre ďalšie naplnenie jej obsahu.

Ide predovšetkým o pôsobenie v spoločnosti, o združovanie občanov, ktorí budú presadzovať demokratický a humánný odkaz národnoemancipačného hnutia začatého štúrovcami, proces pokračujúci počas 2. svetovej vojny, za národné oslobodenie a proti fašizmu, ktorý vyvrcholil SNP.

SZPB bude dôstojne chrániť pamiatku bojovníkov za slobodu. Nedopustíme znevažovanie hrdinstva vojakov i obyčajných ľudí, ktorí sa neváhali postaviť proti fašizmu. Chránime ich česť.

Dbajme o ochranu a starostlivosť o pomníky, pamätné miesta, pamätné tabule a vojnové hroby. Nezabúdajme ani na zvýšenú starostlivosť o účastníkov vojny a ich rodinných príslušní-

kov, zvlášť sirotu a vdovy, pri zaraďovaní do domovov sociálnych služieb a opatrovateľskú službu.

Trvale prehĺbujte priateľstvá národov a národností zrodené v krvavom boji proti fašizmu a nemeckému nacizmu.

Prosím, vytvorte podmienky na prácu našim organizáciám, podpíšte partnerské zmluvy, čím naplníte našu dohodu o spolupráci medzi ZMOS a SZPB.

Každoročne organizujeme spomienkové zhromaždenia, aby sme si uctili hrdinov tej doby. Mnohí položili za našu slobodu život, mnohí prišli o svoje rodiny a zdravie.

Sme radi, že primátori, starostovia, predsedovia VÚC a poslanci všetkých stupňov za účasti SZPB tieto zhromaždenia organizujú. Ďakujeme Vám.

Želám vášmu rokovaniu úspešný priebeh a dobrý pocit z vydarenej a pochopenej práce.

Príhovor predsedu SZPB Pavla SEČNÁRA na Sneme ZMOS, 28. 5. 2013

Pýtajte sa ministerky zdravotníctva Zuzany Zvolenskej

Vážení čitatelia, prinášame vám novú rubriku, v ktorej bude ministerka zdravotníctva Zuzana Zvolenská odpovedať na vaše otázky.

Tie môžete poselať na adresu bojovník@szpb.sk.

■ Čo všetko zahŕňa nový program, ktorý pripravilo MZ SR na podporu všeobecných lekárov?

Lubica, Stará Lubovňa

Ministerstvo zdravotníctva po niekoľkých desaťročiach rieši problém nedostatku všeobecných lekárov na Slovensku. Aj napriek tomu, že v súčasnosti máme takmer 3 070 lekárskejších miest všeobecných lekárov, obyvatelia niektorých krajov pociťujú ich nedostatok. Dôvodom je najmä nízka atraktivita tohto odboru v rámci štúdia a absencia rovnoprávných podmienok v špecializačnej príprave v porovnaní s inými medicínskymi odbornosťami. Navyše, priemerný vek všeobecných lekárov sa stále zvyšuje. Žiaľ, nemáme dostatok mladých lekárov, ktorí by sa chceli odboru venovať po skončení štúdia. Práve preto sme vytvorili novú koncepciu výučby všeobecného lekárstva a projekt „Rezidentský program“ by mal zatraktívniť odbornosť všeobecného lekára a zároveň posilniť teoretické vedomosti a praktické zručnosti lekárov a absolventov, ktorí sa rozhodnú venovať všeobecnému lekárstvu. Program rozširuje teoretickú výučbu študentov 5. ročníka lekárskejších fakúlt, lekárom poskytne priestor pre získanie chýbajúcich praktických zručností. Projekt je svojím riešením, odbornosťou a kontinuálnosťou v našom zdravotníctve výnimočný. Program bude mať dve

časti: „Medici“ a „Rezidenti“. Pilotný projekt „Medici“ plánuje ministerstvo v spolupráci s hlavnou odborníčkou MZ SR pre všeobecné lekárstvo MUDr. Monikou Paluškovou, MBA, spustiť v budúcom školskom roku. Lekári v školiacich ambulanciách tohto projektu sa podujali školiť medikov bez nároku na finančnú odmenu a ambulancie sa vybrali podľa geografickej dostupnosti, aby lekári mali k praktickej výučbe jednoduchý prístup v mieste bydliska. Druhá časť Rezidentského programu „Rezidenti“ umožní lekárom pripraviť sa na špecializačnú skúšku priamo v ambulanciách všeobecných lekárov, ktorá by mala trvať v rozsahu troch rokov a troch mesiacov.

Všeobecní lekári čakajú na zmenu už niekoľko rokov a práve tento projekt by mal priniesť výrazný posun, posilniť rady všeobecných lekárov a ukázať študentom, že práca v ambulancii je zaujímavá a veľmi dôležitá.

Rezidentský program bude počas prvých dvoch rokov financovaný zo štrukturálnych fondov Európskej únie súčasného programovacieho obdobia. Predpokladaný príspevok je vo výške 2 mil. eur.

Raňajky sú dôležitá súčasť dňa

Raňajky by mali tvoriť asi 20 až 25 percent z celkového denného príjmu energie a zároveň zabezpečiť prísun kvalitných živín. Z rôznych prieskumov však vyplýva, že prvé jedlo dňa mnohí dospelí aj deti vynechávajú. Odborníci na výživu upozorňujú, že iba raňajkovať nestačí, treba sa tiež stravovať správne. Jediný správny recept na raňajky ale neexistuje.

Univerzálne a variabilné je na raňajky napríklad pečivo, ktoré je zdrojom sacharidov. Tie sú pre organizmus najrýchlejšie využiteľný zdroj energie. Platí, že celozrnné pečivo je výživovo hodnotnejšie. Dôležité je aj to, čím sa chlieb natiera. Kým maslo je výborným zdrojom vápnika, rastlinná náterka či margarín zase obsahujú viac nenasýtených mastných kyselín, vrátane esenciálnych.

„Kvalitný tuk navyše zníži glykemický index sacharidovej potraviny. To znamená, že prijatá energia sa bude uvoľňovať postupne,“ vysvetlila Alžbeta Béderová zo Združenia pre zdravie a výživu (ZZV). Šunka alebo syr zase zabezpečia prísun bielkovín. Obložený chlebič je vhodné doplniť zeleninou a skombinovať s ovocnou šťavou. Z hľadiska výživových hodnôt sú takéto raňajky takmer dokonale vyvážené a vhodné najmä pri sedavom zamestnaní alebo školských povinnostiach, prípadne pri málo až stredne intenzívnej pohybovej aktivite.

Jogurt a mlieko môže byť na raňajky ľahký variant alebo aj kalorická bomba. Prsladené a zapečené ovsené vločky obsahujú viac jednoduchých cukrov než vlákniny. Ak sú navyše skombinované so slad-

kým smotanovým jogurtom, prijatú energiu vydáte asi pri hodine tenisu. „Rovnako ako pri všetkých potravinách, aj tu je dôležité všímať si kvalitu. Pokiaľ uprednostňujete veľmi ľahké raňajky, vyberte si jogurt s nižším obsahom tuku a sušeným ovocím. Pre istotu si však pripočítajte desiatu, aby vám energia nechýbala,“ radí Béderová.

V prípade praženic so slatinou, napriek tomu, že ide o kalorické a výdatné raňajky, nemusia byť vždy nevhodné. „Pokiaľ cez deň plánujete vysokohorskú turistiku alebo v práci vynakladáte veľa fyzickej aktivity, dokážete spáliť aj živočišné tuky alebo vajčká, ktoré sú zdrojom plnohodnotných bielkovín,“ povedala Béderová. Pre prácu v kancelárii sú však vhodnejšie ľahšie raňajky, ktorých trávenie nezaťažuje organizmus a neutlmí mozog. **red TASR**

Väčšina ľudí si nevie bez čerstvého pečiva raňajky predstaviť.

Ilustr. foto: TASR, F. Iván

Chata PARTIZÁN

Ponúkame príjemné ubytovanie v krásnom prostredí v Jánskej doline v malebnej dedinke Liptovský Ján, ktorá ponúka množstvo aktivít na voľný čas a dovolenku. Termálne pramene, termálne kúpalisko, možnosť turistiky, návšteva Stanišovskej jaskyne sú v blízkosti chaty.

Chata má kapacitu 16 lôžok a 3 prístelky, kompletne sociálne vybavenie (3 wc, 3 sprchy), kuchynka s možnosťou vlastného varenia, terasa, 2 spoločenské miestnosti a vlastné parkovisko. Posedenie pri ohnisku je hosťom k dispozícii.

Cena pre členov SZPB a ich rodinných príslušníkov 9 € osoba/noc.

Kontakt:

+421 911 492 772 ■ chata-partizan@chata-partizan.eu ■ www.chata-partizan.eu

Tretí ročník odbojárskej kvapky krvi

Základná organizácia SZPB Svidník zorganizovala už 3. ročník odbojárskej kvapky krvi pri príležitosti ukončenia 2. svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom. Odber sa konal na hematologicko-transfúznom oddelení svidníckej nemocnice, ktorá nesie názov po hrdinovi spod Dukly generálovi Ludvíkovi Svobodovi.

Predseda ZO SZPB Milan Magulák s podpredsedom Pavlom Gaľom zväčša ráno privítali členov, sympatizantov a priateľov tejto organizácie, a vyslovili presvedčenie, že tento ľudský čin pomôže aspoň v minimálnej miere nášmu zdravotníctvu. Priamy účastník bojov Ján Jurčišin všetkým pri odbere poďakoval a dodal, že v bojoch krv tiekla fašistickou rukou a dnes pomôže zachrániť nielen zdravie, ale aj ľudský život.

Organizátori v priestoroch ObV SZPB vo Svidníku poskytli občerstvenie. Diskutovalo sa o členstve v SZPB, oslavách, ktoré orga-

nizujeme v pôsobnosti oblastnej organizácie. Neskôr sme sa presunuli do Vojenského historického múzea na výstavu Cesta k slobode.

Poďakovanie patrí primárke E. Hnatovej a pracovníkom HTO, pracovníkom Slovenského Červeného kríža na čele s riaditeľom K. Kaliňákom, takisto sponzorom, najmä M. Jenčovi st. zo Stročina, a primátorovi mesta Svidník J. Holodňákovi. Srdečná vďaka patrí všetkým tým, ktorí prišli darovať krv, ale najmä viacnásobnému darcovi Jánovi Dančišinovi. Krv daroval 99-krát!

Pavel GAĽ

Ján Dančišin z Radomy, 99-násobný darca krvi s pracovníčkou ČKA. Sabolovou. Foto: Pavel Gaľ

SZBP oslavoval 68. výročie

Na Javorine sa spomínalo aj spievalo

Na Javorine, pri pamätníku vojakov 1. čs. armádného zboru, blízko Stráňav sa uskutočnili regionálne spomienkové oslavy 68. výročia oslobodenia severozápadného Slovenska a víťazstva nad fašizmom v druhej svetovej vojne.

Na spomienkovom stretnutí sa zúčastnili J. E. Ščerbikov – mimosriadny a splnomocnený veľvyslanec Bieloruskej republiky, Sergej Popkov, radca, vedúci konzulárneho oddelenia plukovník Roman Kopřiva pridelenec obrany Veľvyslanectva Českej republiky na Slovensku, delegácia Žilinského samosprávneho kraja vedená podpredsedom ŽSSK Jozefom Štrbom, mesta Žilina vedená primátorom mesta Igorom Chomom, patronátnej obce Fričovce z Českej republiky a okolitých obcí vedené ich starostami.

Delegáciu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov viedol predseda Pavol Sečkář, ktorý položil veniec k pamätníku vojakov 1. čs. armádného zboru v ZSSR za všetkých prítomných účastníkov odboja a členov SZPB.

Úctu padlým vojakom prišli vzdať hviezdicovým pochodom turisti-občania z obcí Strečno, Rosina, Višňove a Stráňavy.

Po pietnom akte kladenia veniec, štátnych hymnách Českej a Slovenskej republiky a básni v úvátacom príhovore starosta obce Jozef Papán privítal účastníkov regionálnych spomienkových osláv.

Slávnostný príhovor predniesol podpredseda Žilinského samosprávneho kraja Jozef Štrba. S príhovormi vystúpili veľvyslanec Bieloruska na Slovensku a predseda SZPB. V nich pouká-

zali na dôsledky politiky fašizmu, zvýraznili potrebu ochrany historických udalostí boja za národnú slobodu a ďalšieho života v mieri. „Slovenský zväz protifašistických bojovníkov bude dôstojne chrániť pamiatku bojovníkov za slobodu. Nedopusťme znevažovanie hrdinstva vojakov i obyčajných ľudí, ktorí neváhali postaviť sa proti fašizmu. Nasadzovať svoje zdravie, životy svoje i svojich najbližších za našu slobodu. Chránme ich česť,“ konštatoval vo svojom príhovore predseda SZPB.

Obecný spevácky súbor Stráňavka domácimi a ruskými a slovenskými pesničkami oslobodzovacích vojsk pripomenuli dobu pred 68 rokmi.

Spomienkové oslavy na Javorine boli spomienkou na udalosti, ale aj radostným stretnutím rodín a priateľov zo širokého okolia, ba až z ďalekého východu. Veľké množstvo mladých ľudí nám dáva záruku, že na hrdinov našej slobody sa nezaбудne.

Oblasťný výbor SZPB v Žiline ďakuje spoluorganizátorom, Žilinskému samosprávnomu kraju, obecnému úradu a obci Stráňavy za dôstojnú prípravu osláv. Vojakom zo Žilinského vojenského útvaru za zabezpečenie vojenských pôct, občianskym združeniam, politickým stranám a všetkým prítomným za ich účasť.

Juraj DROTÁR

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Zapršaný máj na Marmone

Mesiac máj je mesiacom osláv ukončenia 2. svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom. OblV SZPB pravidelne v tomto mesiaci organizuje aj výstup žiakov stredných škôl zo Starej Lubovne na hore Marmon, kde sa zrútilo v septembri 1944 počas Povstania sovietske vojenské lietadlo, smerujúce na letisko Tri Duby.

Upršané počasie naplánované termíny výstupu rušilo, ale stačila predpoveď pekného počasia na 29. 5. a Obchodná akadémia zo Starej Lubovne výstup uskutočnila. Výstupu sa zúčastnilo cca 40 žiakov a učiteľov, výstup viedol tajomník OblV SZPB v Starej Lubovni. Po prudkom stúpaní sa prešlo do miernejšieho a po hodine sa objavil Marmon s pamätnou tabuľou. Tam nás už čakal predseda OblV SZPB plk. v.v. Václav Homišan s manželkou. Po krátkom príhovore o udalostiach na hore Marmon žiaci položili k pamätníku kyticu kvetov, za oblasťný výbor položila kvety p. Homišanová. Po krátkom pietnom akte sme pripravili vatru. Pred jej

zapálením tajomník OblV SZPB Ladislav Šlachťovský predniesol stručnú prednášku voľným slovom o udalostiach na hore Marmon a akcii slovenskej armády počas 2. svetovej vojny. Tieto udalosti sa v súčasnosti veľmi skresľujú, občania majú právo poznať pravdu. Predseda zase doplnil prednášku o vykonávanie akcie v rámci základných organizácií a oblasťného výboru. Zapálila sa vatra a pri opekaní sa diskutovalo. Po občerstvení sa priestor vyčistil a nasledoval pochod z Marmonu do Starej Lubovne inou trasou. K vydaterej akcii prispelo krásne počasie.

Ladislav ŠLACHŤOVSKÝ
tajomník OblV SZPB v SL

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Oslobodenie si na Javorinu prišla pripomenúť aj mladá generácia.

Absolútnym víťazom a držiteľom putovného pohára 7. ročníka stolnotenisového turnaja pri príležitosti 68. výročia oslobodenia Trenčína sa stal Ivan Páleník z ŠKST v Dubnici nad Váhom. Cenu mu odovzdal podpredseda OblV SZPB Tomáš Švec.

Foto: ok

Žiačky obchodnej akadémie a p. Marmon.

Výlet na Sitno

Na spomienkových zhromaždeniach Základnej organizácie SZPB v Žiari nad Hronom k výročiam Slovenského národného povstania, ale i pri spomienkach oslobodenia viackrát naši pamätníci spomenuli pohorie Štiavnické vrchy a v ňom legendárny vrch Sitno.

Tento je známy nielen starými legendami napr. o zakliatych rytieroch, ktorí prídu Slovensku pomôcť, keď mu bude najhoršie alebo ako Tatárov prekabátili pri obliehaní Sitnianskeho hradu. Je známy aj tým, že v jeho hustých lesoch vznikla jedna z prvých partizánskych skupín na Slovensku.

Jej vznik je spätý s menom Ladislava Exnára, ktorý po úteku z väzenia v roku 1942 začal zoskupovať ľudí žijúcich v ilegality a z nich vytvoril bojovú jánošíkovskú družinu. Jednu z prvých na Slovensku. Z nej sa neskôr vytvoril partizánsky oddiel SITNO.

Pri týchto spomienkach sa veľa

členov priznalo, že už je to dávno, keď boli na spomínanom vrchu (najčastejšie v mladosti), ale veľa z nich sa priznalo, že nikdy tam neboli. Preto tento rok sme dali svojim členom slovo, že skúsime zorganizovať výlet na Sitno. Vďaka pochopeniu Správy Chránenej krajiny oblasti Štiavnické vrchy v Banskej Štiavnici, ktorá nám po vysvetlení, že ide o členov SZPB a väčšinu starších osôb nad 60 rokov dala súhlas na vstup autobusom na Sitno.

A tak sa 45 členov našej organizácie koncom mája za miernych

e víťazstva nad fašizmom

Foto: OÜ Stráňavy

Foto: IŠ

V Osvienčime si Levičania pripomenuli ukrutnosti vojny.

Foto: Jh

Krásny výhľad zo Sitna všetkých potešil.

Foto: IJ

Pietne spomienka na Javorine.

Foto: OÜ Stráňavy

Účastníci výstupu na Marmon pred zapálením vatry.

Foto: IŠ

cestovných komplikácií dostalo na tento legendárny vrch. Po nočnej búrke sa autobus na mokrej lesnej ceste šmýkal, a tak sme museli posledné dva kilometre prejsť peši. Ale to neodradilo ani našu najstaršiu účastníčku, ktorá mala 84 rokov. Všetci boli nadšení krásnym a ďalekým výhľadom. Na Sitne pri starej turistickej rozhľadni, jednej z najstarších v Európe, nás očakával pán Anton Greguss, predseda ZO SZPB v Banskej Štiavnici. V peknom príhovore nám porozprával o histórii keltského oppida, slovanského hradiska, hradu Sitno, o prírode, ktorú v tomto okolí preskúmal slávny botanik Andrej Kmeť. Samo-

zrejme aj s históriou protifašistického odboja na Štiavnicku. Potom účastníci položili kyticu kvetov k pamätníku zakladateľa partizánskeho odboja v tomto kraji – Ladislava Exnára.

Boli sme nemilo prekvapení, že nejaký vandal ťažko poškodil kameňom text na nej. Podľa slov odborníka – kamenára – sa nedá opraviť. Preto sme sa spoločne dohodli, že budeme hľadať možnosti na osadenie novej pamätnej dosky. Veď mladým turistom, ktorí hojne navštevujú tento vrch, treba pripomínať históriu protifašistického odboja, na ktorom i legendárne Sitno a Ladislav Exnár majú svoju zásluhu.

Na spiatocnej ceste k autobusu sme si prezreli zrúcaninu hradu Sitno. Na záver výletu sme si prezreli historický stred mesta Banská Štiavnica a skončili s prehliadkou vyrezávaného štiavnického betlehemu. Tento sa zaradil medzi najväčšie drevené pohyblivé betlehemy na Slovensku. Zobrazuje vývoj, históriu a tradície jedného z najkrajších miest na Slovensku – Banskej Štiavnice – v rezbárskej podobe.

Záverom sme konštatovali, že aj napriek nelichotivej predpovedi počasia toto nám vyšlo a nenarušilo krásny pobyt v prírode.

Lubomír JANČO, predseda ZO SZPB v Žiari nad Hronom

Návšteva Osvienčimu

Trinásteho mája členovia okresnej organizácie SZPB v Leviciach z príležitosti 68. výročia oslobodenia koncentračného tábora Osvienčimu a Brezinky Červenou armádou, i ukončenia 2. svetovej vojny navštívili tento najstrašnejší vyhladzovací tábor smrti. Všetci členovia si z prehliadky jednot-

livých expozícií tohto tábora odniesli hlboké a nezabudnuteľné dojmy. Položili sme vence k ucteniu si všetkých umučených v táboře Osvienčim a Brezinka. Všetci účastníci tohto zájazdu vyjadrili odhodlanie nepripustiť viac nástup fašizmu, čo je aj jedným hlavným krédom našej organizácie. J.H.

Stolnotenisový turnaj

Oblasťný výbor SZPB v Trenčíne v spolupráci so stolnotenisovým oddielom Keraming – Kubran z Kubrej zorganizovali v telocvični Základnej školy na Kubranskej ceste 7. ročník stolnotenisového turnaja pri príležitosti 68. výročia oslobodenia Trenčína.

Tenisové záporenie otvoril predseda oblasťného výboru Ján Holička. Povzbudil účastníkov turnaja, a tiež pripomenul, pri akej príležitosti sa toto športové podujatie uskutočňuje, pretože nemáme zabúdať na tých, ktorí bojovali, a tých, ktorí obetovali životy za slobodu. Na otvorení bol prítomný aj priamy účastník protifašistického boja Štefan Šteflovíč.

Športového záporenia sa zúčastnilo 59 súťažiacich. Hralo sa v troch kategóriách. Kategória mládež do pätnásť rokov, veteráni nad šesťdesiat rokov, a hlavná kategória, kde hrali všetci bez ohľadu na vek, výkonnostní i rekreační hráči. Systém súťaže bol dvojstupňový, prvý stupeň skupinový, druhý vyraďovací. Víťaz hlavnej kategórie sa stal aj absolútnym víťazom a držiteľom putovného pohára.

Podľa vyjadrenia riaditeľa turnaja Emila Galloviča bola športová úroveň 7. ročníka veľmi kvalitná. Zúčastnili sa ho aj súťažiaci hrajúci extra ligu v Čechách, a tiež hráči prvej slovenskej ligy. Nejde zatiaľ o bodovací turnaj započítaný do slovenskej ligy, no podľa viacerých by

tam už každoročne sa zvyšujúcou úrovňou mohol patriť. „Prišli súťažiaci z rôznych tenisových klubov, napríklad z Nitry, Levíc, Prievidze, Oslian, Nového Mesta nad Váhom a už tradične aj z klubov z okolia hrajúcich v oblasťných súťažiach, napríklad z Chocholnej, Trenčianskeho Jastrabia a, samozrejme, z domáceho klubu. Myslím si, že aj atmosféra bola vynikajúca. Stretli sa tu kamaráti z nižších i vyšších kategórií súťaží, ktorí sa počas roka nevidia často. S istotou môžem povedať, že v Trenčíne sa účasť na takej vysokej úrovni hráčov doteraz ešte nevyšla. Pravda, prispeli k tomu aj naši hráči, ktorí odohrali prvú ligu, takže sa dostali na vyšší rebríček v rámci Slovenska,“ konštatoval Emil Gallovič, predseda tenisového klubu Keraming – Kubran, riaditeľ turnaja.

Absolútnym víťazom a držiteľom putovného pohára 7. ročníka stolnotenisového turnaja pri príležitosti 68. výročia oslobodenia Trenčína sa stal Ivan Páleník z ŠKST v Dubnici nad Váhom. Cenu mu odovzdal podpredseda ObV SZPB Tomáš Švec.

Oľga KAJABOVÁ

Bohdan Warchal

(27. 1. 1930–30. 12. 2000) – HUSLISTA, DIRIGENT

V čase mladosti Bohdana Warchala nebola televízia a rozhlas bol stále v začiatkoch. No jeho najbližší na moravsko-poľskom pomedzí, kde sa narodil, pociťovali potrebu hudobne sa vyžívať. Na rodinných či susedských stretnutiach radi spievali a kto len trochu vedel hrať na nejakom hudobnom nástroji, rád sa zapájal do týchto príjemných muzicírovaní. Vznikali rôzne zoskupenia: strýko hral na harmonike, niekto iný na trúbke, otec a teta hrali na husliach a ktorýsi sused prišiel s mandolínou, sesternica sa učila hrať na husliach a na klavíri a jemu zostal plechový bubienok, do ktorého s nadšením udielal.

Čoskoro sa však rodinná pohoda vytratila, Bohdan Warchal mal iba šesť rokov, keď mu zomrel otec, ale matka sa rozhodla splniť jeho želanie, aby sa ich syn stal huslistom. „Tvoj otec si želal, aby si sa učil hrať,“ povedala a podala mu prvé husle, ku ktorým si vytvoril zvláštny vzťah, podobne ako k nástroju od nemeckého majstra Heineckeho, ktorý ho od dvanástych narodenín sprevádzal po celý život. Chudobná vdova nemala peňazí nazvyš, preto jeho prvou učiteľkou hudby bola teta, amatérska huslistka, ktorá ho učila bez osnov. Ladil tak, že zahral na prázdnej strune, nasledoval prvý, druhý a tretí prst a potom ďalšia prázdna struna; keď to „pasovalo“, bolo ladenie dobré. V netradičnej hudobnej príprave pokračoval Warchal u mladého talentovaného huslistu, pôvodným povolaním úradníka, ktorý sa po vojne stal riaditeľom hudobnej školy v Karvinej. Po

rokocho usúdil, že to boli dobré základy, pretože hral to, čo ho bavilo, a to, čo musel, sem-tam „odflákol“. Mama vo výchove zastala otca, bola neúprosná, prísna, a keď zistila, že v hudobnej príprave poľavil, v hneve rozbila husle, zlomila sláčik a vyhlásila, že s muzikou je koniec. Po nárekocho a odprosovaní musel nad hrobom otca sľúbiť, že bude poriadne cvičiť a študovať tak, aby sa stal dobrým huslistom. Svoj sľub splnil a z hudobnej dráhy až do konca života nezišiel.

Vyštudoval hru na husliach na brnianskom konzervatóriu, neskôr na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne. Počas štúdia hrával v rôznych kapelách a na rôzne nástroje – na base, na trúbke, bol bubienkom – vraj „najlepším v Európe“, ako žartom vravievali kamaráti, keď hrávali v kaviarni Európa. Potom sa jeho hudobná cesta otočila na Slovensko, kde prežil väčšinu života. Ambicióznym mladým muzikantom hneď po skončení štúdia roku 1957 vyhral konkurz na miesto koncertného majstra a prvýkrát vstúpil do brány Slovenskej filharmónie. Vtedy zaiste ani netušil, že to bude na dlhých štyridsať rokov. Na obdobie, ktoré nasledovalo po nástupe do Filharmónie, umelec rád spomínal, aj keď vždy túžil hrať v komornom orchestri. Pôsobenie vo veľkom orchestri ho v mnohom obohatovalo a veľa sa naučil od veľkých svetových, ale i domácich dirigentských osobností. Svojho tajného muzikantského sna o založení komorného orchestra sa tak ľahko nevzdával. V septem-

OSUDY ZNÁMYCH SLOVENSKÝCH OSOBNOSTÍ

bri 1960 vznikol pod hlavičkou Slovenskej filharmónie Slovenský komorný orchester, ktorý po čase už nikto nenazval inak ako Warchalovci.

Začala sa jeho nová životná etapa. Orchester sa stal jeho láskou a celoživotným poslaním. Oficiálny debutový večer sa ko-

Budapesti Zanei Hetek, Istanbul Music Festival a mnohých iných. Súbor precestoval celú Európu, Austráliu, USA, Kanadu, Čínu, Kóreu a Japonsko. S orchestrom spolupracovali poprední svetoví sólisti ako Spivakov, Zimmermann, Perényi, Katsarsis, Rappal, Holliger, Schreier a z viac

a roku 2000 dostal vysoké štátne vyznamenanie – Rad Ľudovíta Štúra. Ocenenia ho potešili, ale neprikladal im veľký význam, hral vždy naplno, bez ohľadu na to, kde a pre koho. „Stať sa hudobníkom je šťastím. Bez hudby si neviem život predstaviť,“ vyznal sa zo svojich pocitov. „Keď pán Boh pomiešal v Babylone ľuďom jazyky, pomyslel si, že nie všetci sú až takí zlí a daroval im univerzálnu reč – hudbu,“ dodal.

Bohdan Warchal bol skromný, úprimný v hudbe i v živote, preto ho roku 1995 ranilo osočovanie zo strany vedenia Filharmónie a s ťažkým srdcom zo svojho dlhoročného postu odišiel. Dva roky pôsobil v Pražskom komornom orchestri, ale po nastúpení nového vedenia sa vrátil. Na prelome milénia oslávil sedemdesiate narodeniny a napriek zákernej chorobe bol plný optimizmu. „Hudba pre mňa znamená vrchol blaha, vrchol predstavy toho, čo človeka robí šťastným. Hudba mi pomáha, priam ma ťahá, drží ma pri živote,“ vyznal sa na jeseň roku 2000, keď na slávnostnom koncerte pri príležitosti štyridsaťročnice orchestra už pre zhoršujúci sa zdravotný stav mohol zahrať len jednu skladbu.

Žiaľ, choroba bola silnejšia a 30. decembra toho istého roka navždy zmĺkli milované husle a vyhasla jeho hviezda. Roku 2002 sa na skutočnom hviezdnom nebi objavila planétka, ktorú Medzinárodná astronomická únia na podnet objaviteľky, mladej českej astronómky Lenky Šarounovej, pomenovala Warchal.

Jozef LEIKERT

Foto: archív TASR, J. Durník

nal 11. apríla 1961 a počiatočná priazeň publika neutíchala, akoby všetci v hľadisku vycítili priam živočisnú radosť z hrania. Bohdan Warchal bol hudobníkom telom i dušou. Miloval Bacha, Corelliho, Vivaldiho, Janáčka, no rovnako cítil aj pulz doby, rád hral súčasnú hudbu a vdýchol život aj viacerým súčasným dielam slovenských skladateľov. Warchalovci účinkovali na významných hudobných festivaloch, popri Bratislavských hudobných slávnostiach na Pražskej jari, Festival de Musique de Strasbourg, Salzburg Festspiele,

ako sto nahrávok väčšinu titulov zaradili do svojich katalógov hudobné firmy v Japonsku, Švédsku, vo Veľkej Británii a Francúzsku.

V polovici sedemdesiatych rokov sa okrem sólovej práce Bohdan Warchal začal venovať aj dirigovaniu a pedagogickej práci, niekoľko rokov učil na Hudobnej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave. Roku 1968 mu za významný prínos v oblasti koncertného umenia udelili titul zaslúžilý umelec, o pätnásť rokov neskôr mu prezident republiky udelil titul národný umelec

Jozef Rodák jubiluje

Jubilant Jozef Rodák patrí k veľkej rodine mojich generačných druhov, dlhoročných múzejníkov a vlastivedných pracovníkov – Jána Mindoša, Mikuláša Rusinka, Igora Slepčova a Miroslava Sopoligu vo Svidníku. Známý je aj na Slovensku, v Čechách, v Poľsku, v Rusku a na Ukrajine, nielen medzi historikmi, ale aj odbojarmi.

Jozef Rodák sa narodil dňa 13. júna 1943 v neďalekej obci Krajná Poľana. V čase bojov o Dukliansky priesmyk v jeseni 1944 evakuoval s rodičmi na západné Slovensko. V roku 1947

sa s rodičmi presťahoval do obce Dobroslava, kde vychodil národnú školu. Potom dochádzal do osemročnej strednej školy v obci Kružlová. Zmaturoval vo Svidníku na jedenásťročnej

strednej škole v roku 1960. Potom začal študovať na Pedagogickej fakulte v Prešove kombináciu slovenčina – dejepis. Od 1. augusta 1966 nastúpil do Duklianskeho múzea vo Svidníku, ktoré bolo zriadené roku 1965. Tejto organizácii, aj po rôznych zmenách, bol verný až do odchodu do dôchodku. V múzeu prešiel rôznymi funkciami – od lektora, vedeckého oddelenia, zástupcu riaditeľa, až po riaditeľa a vedúceho múzejného oddelenia VHÚ vo Svidníku. Jubilant patrí medzi prvých, ktorí od začiatku budovali toto múzeum.

Keď 4. októbra 1969 bola sprístupnená nová budova múzea s rozsiahlou expozíciou na základe vlastných zbierok, bolo to aj jeho zásluhou. Okrem múzejnej prezentačnej činnosti aktívne zbieral aj autentické spomienky priamych účastníkov bojov. Bol spoluzostavovateľom zborníka múzea Dukla večne živá. Venoval sa aj partizánskeho hnutiu na východnom

Slovensku a vojenským dejinám východného Slovenska. Aktívne sa podieľal na dopĺňaní a rozširovaní areálu prírodného duklianskeho bojiska, doteraz ojedinelého v Európe. Zároveň pokračoval v budovaní zbierkových fondov múzea. Zúčastňuje sa aj na vedeckých seminároch a sympóziách múzejníkov. Jubilant doteraz patrí medzi spoluorganizátorov každoročných spomienkových osláv Karpatsko-duklianskej operácie vo Svidníku. J. Rodák je tiež predsedom Oblastného výboru SZPB vo Svidníku. Za dlhoročnú mnohostrannú múzejnú prácu bol ocenený rôznymi medailami. Pôsobil aj ako nezávislý poslanec v Mestskom zastupiteľstve vo Svidníku. Vydal početné štúdie, odborné články a publikácie, ako aj scenáre k výstavám.

Do ďalších rokov želáme Jozefovi Rodákovi najmä pevné zdravie, rodinnú pohodu a veľa úspechov v odbojárskej práci a historiografii.

Andrej KAPUTA

Oslávila 90 rokov

Dvanásteho júna 1923 sa v Bratislave narodila Amália Vlasta Jakabová. V roku 1943 sa vydala za vojenského pilota Jozefa Jakaba, ktorý sa zúčastnil oslobodzovacích bojov Slovenska a bol za to

viackrát vyznamenaný. Bol členom SZPB. Po 30-ročnom šťastnom manželstve zomrel a A. Jakabová zdieľala jeho názory a myšlienky, stala sa členkou SZPB, kde už 30 rokov aktívne pracuje ako členka výboru základnej organizácie. Prežila ťažké obdobie. Má päť vnúčat a 13 pravnúčat, ktoré ju často navštevujú. Je pracovitá, plná odhodlania bojovať, prijímať čo jej osud priniesie.

K jej krásnemu životnému jubileu, deväťdesiatke, jej zo srdca blahoželáme, prajeme veľa zdravia, šťastia, lásky, radosti a stály optimizmus, dobrú myseľ a elán v živote i práci.

Výbor ZO SZPB č. 26, Bratislava

Ilustr. fofo

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Margita Melíšková 90 rokov.
- **Bratislava 9:** Ladislav Mikuš 81 rokov.
- **Bratislava 15:** Mária Mäsiarová a Ondrej Turok 83 rokov.
- **Belá – Dulice:** Jozef Gregor 88 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Oľga Vígľašská 81 a Mária Knoppová 70 rokov.
- **Banská Bystrica – Uhlisko:** Emília Horčíková 75 rokov.
- **Brezno 1:** Sidónia Škrovinová 93 a Margita Vlčková 84 rokov.
- **Brezno 2:** Tibor Kováč 88 a Magda Loceková 80 rokov.
- **Bzince p/Javorinou – Cetuna:** Emília Zelková 86, Milan Valach 81 a Oľga Štefániková 70 rokov.
- **Bardejov 1:** Ján Lukáč 92 a Magdaléna Micová 88 rokov.
- **Bardejov 2:** Anna Petrová a Peter Vančík 83, Ján Hiščár 55 rokov.
- **Bardejov 3:** Mária Tarnovská 90, Ján Šatanek 87, Margita Ratajská 86 a Alžbeta Dorulová 81 rokov.
- **Becherov:** Mária Šnajderová 84 rokov.
- **Budkobce:** Anna Peštová 84 rokov.
- **Bracovce:** Mária Bocanová 83 rokov.
- **Bystré:** Ján Mičkanin 91, Michal Sukovský 86 a Anna Bašistová 70 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Mária Kutlišová 75 a Ladislav Švec 50 rokov.
- **Dunajská Streda:** Oľga Obernauerová a Ing. Ondrej Bartoš 87, Štefan Csóka 85 rokov.
- **Donovaly:** Augustín Štubňa 86 rokov.
- **Harmanec:** Jozef Ivan 55 rokov.
- **Hniezdne:** Ján Zamiška 45 a Michal Abrahámovský 35 rokov.
- **Hrachovo:** Roland Maňúr 35 rokov.
- **Hnúšť'a:** Michal Bagačka 92 a Júlia Hrušková 87 rokov.
- **Hažlín:** Magdaléna Čuntová 87 rokov.
- **Holčíkovec:** Ján Hrabčák 91 rokov.
- **Hanušovce:** Anna Sabová 80 rokov.

- **Jarabina:** Mária Saloňová 88 rokov.
- **Kremnica:** Emília Chovancová 82 rokov.
- **Kordíky:** Ján Bireš 83 rokov.
- **Košice – Staré Mesto:** Anton Sivák 90, Mária Pechová 82 a Aurélia Petrocká 81 rokov.
- **Košice 4:** Pavla Steinerová 89, Ing. Jaroslav Holý 88 a Mgr. Viera Kopková 82 rokov.
- **Košice 8:** Dušan Harich 90, Mária Kardošincová 75 a Mgr. Ján Dianiška 60 rokov.
- **Košice 20:** dpt. Štefan Mihal'ov a Jaroslav Plávka 87, prof. Rudolf Ruman 86 rokov.
- **Košice – Juh:** Ján Kočan 89, Helena Liptáková 83, Michal Záhorčák 81, Marta Súkeníková 75 a Júlia Zsigmondyová 65 rokov.
- **Košice KVP:** Mgr. František Petro 80, JUDr. Štefan Szentesi 70 a PaedDr. Marián Gajdoš 65 rokov.
- **Kurov:** Milan Pituch 50 rokov.
- **Livov:** Bernadeta Sidorjaková 86 a Oľga Vančíková 84 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Anna Mlynárová 88 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Emília Šedová 83 rokov.
- **Lučenec 1:** Irena Žingorová 81 rokov.
- **Lučenec 2:** Izabela Sabová 85 rokov.
- **Lipany:** Ján Fedor 90 rokov.
- **Lehota p/Vtáčnikom:** Terézia Hamáčová 70 rokov.
- **Levice:** Jozef Minár 75 a Stanislav Húska 55 rokov.
- **Lubietová:** Vladimír Majnholdt 85 a Janka Janciková 40 rokov.
- **Myjava:** Alžbeta Bortelová 80 a Anna Kostelná 70 rokov.
- **Medzibrod:** Paulína Vaníková 83, Valéria Dunajská 80 a Jozef Priesol 50 rokov.
- **Martin – Stred:** Vladimír Hetteš 83 rokov.
- **Miezgovce:** Vladimír Krchlík 55 rokov.
- **Modra:** Ladislav Štefko 85 rokov.
- **Michalovce 1:** Zuzana Zubalová 86, Ing. Ľudovít Egei 75 a Ing. Eva Kačmarová 60 rokov.
- **Malcov:** Anna Kačmarová 85

- a PaedDr. Jozef Molčan 81 rokov.
- **Nemce:** Alenka Muranská 65 rokov.
- **Osádka:** Oldřiška Zvarová 81 rokov.
- **Prievidza pri HBP:** Irena Drobková 92 rokov.
- **Prievidza:** Oľga Cifferiová 80 rokov.
- **Pezinok:** Alojz Kokoška 92 a Ján Beník 90 rokov.
- **Poltár:** Ondrej Láska 90 rokov.
- **Plechotice:** Ján Spišák 81 rokov.
- **Prešov – Solivar:** Anna Vacendáková 81 rokov.
- **Pliešovce:** Pavel Martuš 93 a Zuzana Palková 91 rokov.
- **Pohorelá:** Mária Krešáková 94, Karol Paroš 88, František Bialik 86, Mária Gáliková a Anna Jánošková 87, Anna Sýčová 86, František Ďurčo 70 a Ing. Zuzana Maťušová 30 rokov.
- **Palín:** Mária Macková 86 rokov.
- **Petrovce n/Laborcom:** Helena Horváthová 86 rokov.
- **Petrovce:** Anna Čurliková 90 a Andrej Peter 25 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Ondrej Kališka 81 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Anna Andrášiková 93, Mária Golianová 85, Marta Hlavinová 83 a Valéria Pakanová 75 rokov.
- **Ružomberok:** Ján Šica 90 rokov.
- **Revúca:** Ján Roško 80 a Štefan Ivan 70 rokov.
- **Raslavice:** Zuzana Remetová 65 rokov.
- **Sliach:** Oľga Mihříková 65 rokov.
- **Senica:** Ján Krč 70 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Vojtech Bitlányi 55 rokov.
- **Snina – mesto:** Ladislav Tarasenko 87, Ján Stebila 86, Fran-

ilustr. foto

- tiška Pandulová 84, František Kirňák 80 a Anton Naščák 55 rokov.
- **Skýcov:** Rozália Jenisová 87 a Cyril Matejov 81 rokov.
- **Staré Hory:** Marcela Bohumelová 65 rokov.
- **Sačurov:** Zuzana Statniková 84 rokov.
- **Sobrance:** Mária Varcholová a Ján Repka 89, Ján Vitko 50 rokov.
- **Trhovište:** Alžbeta Lešňanská 85 rokov.
- **Tušice:** Anna Mariščáková 86 rokov.
- **Trenčín 1:** Ludmila Chovancová 93, Mária Macková 89, Veronika Schlesingerová a Ľudovít Puna 84, Blažena Švančarová 65 a Mgr. Dušan Strauss, PhD. 35 rokov.
- **Trenčín 2:** Miluška Tichá 87 a Zuzana Velčková 81 rokov.
- **Trnava 2:** Antónia Valová 82 rokov.
- **Trebišov 1:** Božena Gulovočová 83 a Jozef Kupec 55 rokov.
- **Trebišov 3:** Ján Barančík 70 rokov.

- **Veľpaty:** Júlia Zlatnická 85 rokov.
- **Vráble:** Zuzana Valachová 60 rokov.
- **Valaská:** Pavol Mesiar 70 rokov.
- **Vyšný Tvarožec:** Mária Petrašková a Peter Balaščák 70 rokov.
- **Veľké Revištia:** Anna Hudáková 91 rokov.
- **Vojčice:** Zuzana Krišková 92 rokov.
- **Zalužice:** Alžbeta Viňanská 84 rokov.
- **Zborov:** Ing. Jozef Feckanín 80 rokov.
- **Závažná Poruba:** Mária Vongrejová 97 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Anna Longajová 75 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Anna Jakušová a Elena Petrinčová 65 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Juliana Mečiarová 81 rokov.
- **Žilina 2:** Milan Šedo 87 rokov.
- **OblV Žilina:** Jozef Greguš 91 a Emil Kovačík 85 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Navždy sme sa rozlúčili

- **Bratislava 15** s 88-ročným Ing. arch. Ladislavom Jágerským a 90-ročnou Pavlou Hudcovičovou.
- **Banská Bystrica – Uhlisko** s Jurajom Sýkorkom.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP** s 95-ročným Františkom Novotným.
- **Brezno** s 95-ročnou Elenou Paukerovou.
- **Jasenie** so 74-ročnou Máriou Pauliakovou.
- **OblV Košice** s 87-ročnou Máriou Čulákovou a 76-ročným doc. RSDr. Jánom Kokorďákom.
- **Mojš** s Jozefom Solárom.

- **Matiaška** s 90-ročnou Máriou Sabanošovou a 85-ročnou Helenou Mojzešovou.
- **Murán** s 91-ročnou Margitou Kubaškovou.
- **Pohorelá** s 92-ročným Ondrejom Fil'om.
- **Rožňava** s 86-ročnou Evou Dovalovou.
- **Vranov n/Topľou 1** s 92-ročnou Elenou Očenašovou.
- **Zvolen – Zlatý Potok** s 94-ročným Štefanom Černákom.
- **Žilina 1** s 91-ročnou Margitou Gondolovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Odišiel dopisovateľ a bojovník Pavel Havalda

Základná organizácia SZPB v Partizánskom sa 17. apríla navždy rozlúčila so svojim čestným predsedom, 93-ročným Pavlom Havaldom.

Narodil sa 12. augusta 1919 v Skačanoch. Do odbojovej činnosti v partizánskej skupine Pavel sa zapojil ako pracovník bývalých Baťovian. Bol zakladateľom ZO SZPB a jej dlhoročným predsedom. Aktívne písal do zväzového časopisu Bojovník, prednášal na ZŠ v Partizánskom a zúčastňoval sa rôznych besied s mládežou. Bojoval za dôstojnosť a slobodu človeka, proti fašistickému moru a skresľovaniu historických faktov. Svoj život zasvätil šíreniu pravdy o Slovenskom národnom povstaní.

Za zásluhy v SZPB dostal Medailu M. R. Štefánika I. stupňa a viaceré ruské vyznamenania pri príležitosti ukončenia 2. svetovej vojny.

Zostalo nám už len posledné poďakovanie za to, čo vykonal pre svoju vlasť, za čestný a statočný život, za prácu vo zväze a najmä v ZO SZPB v Partizánskom.

Výbor ZO SZPB, Partizánske

Pavel Havalda s Editou Drori-Ermstovou.

Foto: mk

Spomienka na Margitu Kubaškovú

Osemnásteho mája dotýklo srdce statočnej pani Margity Kubaškovovej. Ešte v posledných mesiacoch, keď oslavovala svoje krásne 91. narodeniny, sme sa s ňou podelili o jej spomienky v časoch SNP. Nikdy predtým sa s týmito udalosťami nezverila, ale nám, členom SZPB v Mu-

rání, porozprávala pri návšteve o tom, ako pomáhala slovenským vojakom zapojeným do SNP. Pani Margitka hovorila o tom, ako poskytovala stravu vojakom, ktorí strážili strategické objekty zásobovania v Sase. Túto pomoc poskytla z ľudskej pohútky pomôcť druhým, aj keď sa musela

o rodinu starať sama, lebo jej manžel vo veku 33 rokov sa zúčastňoval bojov pri obci Telgárt, ktoré patrili k najťažším počas SNP. Touto krátkou pripomienkou na jej život sa jej chceme za všetko poďakovať.

Česť jej nehynúcej pamiatke.

František LUKÁŠ, tajomník ZO SZPB v Muráni

Spomínali na ukрутnosti vojny

Predsedníctvo ObIV SZPB v Starej Lubovni na svojom zasadaní 26. apríla spolu so základnými organizáciami prerokovalo prípravu a zabezpečenie osláv víťazstva nad fašizmom a ukončenie 2. svetovej vojny.

V Starej Lubovni sa uskutočnil pietny akt pri pamätníku padlých pred kultúrnym domom 7. 5. pod patronátom tamojšieho obvodného úradu. Po hymne mal prednosta Peter Sokol hlavný prejav. Zdôraznil význam 2. svetovej vojny, jej útrapy, holokaust a jeho dosah na obyvateľstvo.

Po krátkom kultúrnom programe jednotlivé delegácie Obvod-

ného úradu, Mesta Stará Lubovňa, SZPB, politických strán a občanov položili k pamätníku padlých kytice kvetov.

V Meste Podolínec sa občania a delegácie zišli 7. mája pred mestským úradom, odkiaľ v sprievode cez mesto účastníci prišli k pamätníku padlých, kde položili kvetinové vence. Delegácia mesta bola vedená primátorkou

Spomienku na vojnu si pripomenuli aj bohoslužbou.

Foto: IŠ

mesta Ivetou Bachledovou. Prejav k 68. výročiu víťazstva nad fašizmom a ukončeniu 2. svetovej vojny v Európe mal tajomník ObIV SZPB Ladislav Šlachťovský. V ňom sa venoval aj postaveniu Slovenska počas 2. svetovej vojny, pretože udalosti sa v súčasnosti často skresľujú. Po hymne bol pietny akt ukončený predsedníčkou ZO SZPB Podolínec Boženu Závackou, ktorá poďakovala asi 60 občanom za účasť.

V obci Jarabina ZO SZPB pripravila pietny akt položením vencov k pamätníku padlým s prejavom, ktorý predniesol riaditeľ základnej školy Jozef Kovalčík. Po pietnom akte nasledovala prednáška pre Základnú školu

v Jarabine, členov SZPB a občanov na tému Slovensko počas 2. svetovej vojny. Prednáška podala stručný prehľad o týchto udalostiach a vzbudila záujem o pravdivé udalosti. Zúčastnilo sa na nej okolo 50 ľudí.

V obci Hniezdne 68. výročie oslávili členskou s chôdzou s prejavom tajomníčky k 2. svetovej vojne. Prednáška podala stručný priebeh udalostí 2. svetovej vojny a bola veľmi dobre pripravená. Po prednáške tajomník ObIV SZPB L. Šlachťovský stručne vysvetlil prítomným aj postavenie Slovenska v 2. svetovej vojne a skresľovanie dejín zvlášť v súčasnej dobe.

V obci Jakubany sa uskutočni-

li oslavy 68. výročia 2. svetovej vojny v Levočskom pohorí pri pamätníku leteckej havárie počas povstania pod patronátom starostu obce Jána Dufalu. Po príchode k pamätníku boli položené kvetinové dary k pamätníku. Nasledovala bohoslužba, ktorú celebroid duchovný otec Vladimír Marčák. Na záver bohoslužby bola odslúžená panychída za padlých počas 2. svetovej vojny. Starosta obce poďakoval zúčastneným za účasť a pozval ich na posedenie pri vatre s opekaním. Vydarenej akcie aj napriek zamračenému počasiu sa zúčastnilo cca 70 ľudí.

Ladislav ŠLACHŤOVSKÝ
tajomník ObIV SZPB v Starej Lubovni

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

V Podolínci nachýbala na oslavách oslobodenia ani mladá generácia.

Foto: IŠ

Spoločné zasadnutie

Skupina Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov z Banskej Bystrice 26. apríla zavítal aj do Mesta Stará Lubovňa, v ktorom boli privítaní tajomníkom ObIV SZPB.

Prítomnosť troch členov predsedníctva Oblastného výboru SZPB z Banskej Bystrice, okrem iných aj predsedu Jána Páleša, dala podklad spoločnému zasadaniu predsedníctiev Oblastných výborov Banskej Bystrice a Starej Lubovne. Za Starú Lubovňu sa zasadania zúčastnili tiež traja členovia predsedníctva s podpredsedom Petrom Herkom. Po malom občerstvení, krátkych príchovoch nastala výmena skúseností z konaním akcií, boli predstavené hlavné akcie v Starej Lubovni a v Ban-

Spoločné zasadnutie predsedníctiev ObIV SZPB Stará Lubovňa a Banská Bystrica.

Foto: IŠ

skej Bystrici. Predseda z Banskej Bystrice poďakoval Starej Lubovni za účasť na oslavách SNP v Kališti. Na oplátku tajomník ObIV zo Starej Lubovni prisľúbil účasť aj tohto roku v Kališti a na oslavách SNP. Veď Banská Bystrica bola centrom SNP, preto si zaslúži našu

účasť na oslavách. Na záver delegácia z Banskej Bystrice položila k pamätníku padlých v Starej Lubovni kyticu kvetov, rozlúčila sa a odcestovala do Smižian – Mesta Kpt. Nálepku.

Ladislav ŠLACHŤOVSKÝ
tajomník ObIV SZPB v SL

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Dôstojná spomienka

Občania Tlmáč si 9. mája pripomenuli 68. mierovú jar dôstojnou spomienkou. Po kladení vencov a kytíc k pamätníku padlých za-

znela štátna hymna SR. Báseň Mier zarecitovala študentka SOŠ Patrícia Košecová. Slávnostný príhovor predniesol starosta mesta Július Bi-

zoň. Uvedol, že uplynulo 68 rokov, keď dlho očakávané slovo mier naplnilo srdcia miliónov ľudí a 8. máj priniesol vytúžený koniec utrpenia Žiaci 2. A tr. ZŠ držiac v ruke heslo „Ďakujeme za mier“ recitovali báseň Vďaka. K programu sa pripojili aj seniorky, ktoré zaspievali pieseň Hoj vlast' moja a partizánsku pieseň Tichá noc.

Zaujímavá bola výstava žiackych výtvarných prác zo všetkých tlmáčskych škôl, inštalovaná v DK. Oslavy sa skončili, spomienky zostávajú. Zostali však aj záväzky vstúpať tieto okamihy ako odkaz do pamäte tých, čo nastúpia na naše miesto, aby pochopili, že sa z histórie môžeme inšpirovať, ale najmä poučiť.

Jolana ZORGOVSKÁ
predsedníčka ZO SZPB Tlmáč

V Tlmáčoch si tiež pripomenuli oslobodenie.

Foto: JZ

Deň víťazstva vo Zvolene

Tak ako každý rok, aj tento si v Zvolenskej oblastnej organizácii SZPB pripomenuli ukončenie hrôz druhej svetovej vojny. Spomienkové oslavy sa konali v mestách Zvolen, Detva, Krupina, Hriňová, Dudince, Sliach, a na dedinách, kde máme ZO SZPB.

Vo Zvolene sa konali oslavy na námestí SNP pri pamätníku hrdinov Červenej armády. Spoluorganizátorom osláv bol náš ObIV SZPB a OÚ Zvolen. Pozvanie prijali veľvyslanci RF, Ukrajiny, Bieloruska, Českej republiky a Rumunskej republiky. Na oslavách nechýbal ani predseda SZPB Pavol Sečkář, poslanec NR SR Ján Senko, primátor

vojna bola vojna globálna, ničivá a vykožovovania. Hitler viedol vojnu na východe ako rasovú, takže desiatky miliónov obyvateľov východnej Európy boli vystavené rasovému teroru, deportáciám do pracovných alebo koncentračných táborov. Fašisti a najmä nemecký nacizmus využil a zneužil všetko pre dosiahnutie svojich cieľov,

Fašisti a najmä nemecký nacizmus využil a zneužil všetko pre dosiahnutie svojich cieľov, ktoré smerovali k nastoleniu svojej svetovlády nadčloveka, nadnároda, k popretiu hodnôt civilizácie

Zvolena Miroslav Kusein, podpredseda BBSK Ladislav Topol'ský, delegácia MO SR, zástupcovia štátnej správy, a nemohli chýbať zástupcovia susedného mesta z Banskej Bystrice. Napriek chladnému počasiu prišli na spomienkový akt aj deti z materskej škôlky.

Oslavy začali preletom dvoch vojenských stíhačiek. Po zaznení hymny SR, básne prednesenej herečkou divadla J. G. Tajovského p. Sarvašovou a zaspievaní dvoch piesní speváckym zborom zo Zvolenskej Slatiny sa slova ujal prednosta OÚ Miroslav Náhlik. Vo svojom vystúpení povedal, že druhá svetová vojna bola najstrašnejší vojenský konflikt v dejinách ľudstva. Je našou povinnosťou, aby sme na takéto milníky našich novodobých dejín nikdy nezabudli, aby sme nedovolili, aby sa na ne zabudlo.

Potom vystúpil predseda SZPB Pavol Sečkář. „Druhá svetová

ktoré smerovali k nastoleniu svojej svetovlády nadčloveka, nadnároda, k popretiu hodnôt civilizácie,“ konštatoval.

Po ukončení pietneho aktu na námestí SNP sa účastníci presunuli na cintorín Červenej a Rumunskej armády. Tu mal krátky príhovor veľvyslanec RF. „Rusko a Slovensko rovnako hodnotia vojnové udalosti. Zdieľame jednotnú pravdu o druhej svetovej vojne, o našom spoločnom boji proti fašizmu. Spomínajúc na milióny padlých v tejto vojne, musíme čeliť všetkým, ktorí sa dnes pokúšajú zneužiť ich pamiatku a prepísať dejiny v záujme momentálnej politickej konjunktúry,“ uviedol veľvyslanec a pripomenul, že takéto pokusy sú prinajmenšom nespravodlivé a nečestné voči tým, ktorých mená sú vytesané na pamätných tabuliach a ktorí ležia v hromadných hrobách.

Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen

Kto bol John Sehmer?

K napísaniu tohto príspevku som sa rozhodol po prečítaní článku „John Sehmer“ v Bojovníkovi číslo 10/2013 na stránke 4, od môjho menovca Milana Gajdoša. Venujem sa amatérsky problematike slovenských vojnových parašutistov, či už vysadených z Londýna alebo Kyjeva, so židovskými koreňmi, ale i slúžiacich v nemeckých vojskách.

V poslednom období sa stretávam s množstvom nových informácií (niekedy i dezinformácií), v ktorých má bežný čitateľ niekedy veľký problém sa zorientovať. Omyly vznikajú preberaním nepreverených informácií, nepresným prekladom z cudzích jazykov, komolením a „poslovenčováním“ mien osôb a miest, atď. Nakoniec máte pred sebou niekoľko prameňov s odlišnými údajmi. Pri Johnovi Sehmerovi som vychádzal z materiálov dostupných na internete, štúdie F. Cséfalvaya – Vojenské misie štátov protihitlerovskej koalície na Slovensku v roku 1944, knihy Jim Downs – Druhá svetová vojna: Tragédia OSS na Slovensku, poznatkov k slovenskej SOE skupine MANGANESE ale hlavne z anglických webových stránok k SOE (Special Operations Executive).

John Sehmer sa narodil 19. 4. 1913 v Staffordshire rodičom Ernestovi a Nellie, rod. Bayley. Po otcovi bol čiastočný Nemeč. Navštevoval kláštornú školu sv. Benedikta v Ettale (neďaleko Garmisch-Partenkirchenu, Nemecko), Colleys School v Horshame, Oratory School v Cavershame, ktorú ukončil inžinierským štúdiom. Ženatý s Mary Elisabeth, 1 syn Jamie. Vojenskú službu absolvoval u 45. kráľovského tankového pluku (Leeds) v roku 1939. (pozn. Pluk sa neskôr vyznamenal v bitke pri El Alameine v októbri 1942). Od 2. 8. 1941 do 9. 5. 1942 absolvoval špeciálny výcvik na Blízkom východe, 26. 1. 1943 bol prijatý do **britskej**

SOE, v roku 1943 absolvoval parašutistický výcvik. V 4/1943 bol vysadený nad Juhosláviou – Priština (operácia HACKTHORPE II.), za misiu 1943/4 bol neskôr vyznamenaný M.B.E. (Rad britského impéria – člen). Znalosti nemčiny, pobyt medzi Mihavilovičovými Četníkmi ho predurčili ako veliteľa misie SOE WINDPROOF. 18. 9. 1944 je vysadený mjr. J. Sehmer (alias Seymour), príslušník jednotky SOE č. 133, osobné číslo 73 958, nad stredným Slovenskom. Nevyslo vysadenie na ploche vytýčenej skupinou MANGANESE (a kpt. Krátkym) na „Oremlaze“ na druhý pokus (pilot Halifaxu B Mk II BB 338 (BS-M) z 148. perute RAF por. R. W. Carpenter a navigátor npor. Stublej ju nenašli ani 13. 9.), ani na letisku Tri Duby, 4-členný výsadok (J. Sehmer, A. Daniels, O. T. Dawies/Davies, V. S. Zanopian/Zenopian) a zdravotnícky a rádiový materiál je nakoniec vysadený na padákoch naslepo (blind drop) cca 19 km juhozápadne od Troch Dubov v katastri Veľké Pole, dnes Žarnovica. (pozn. 5 km juhozápadne od Ostrého Grúňa, vypáleného 21. 1. 1945 jednotkou Edelweiss 21). V troch náletoch bolo vysadených celkom 1680 kg.

Ešte krátky odskok, prečo WINDPROOF a Slovensko? Mocnosti si rozdelili sféry vplyvu (veliteľ ruskej voj. misie na Slovensku mjr. I. I. Skripka špecifikoval pre britskú SOE a americkú OSS neprelietať čiaru Terst – Štetín), v Londýne nastal hlad po informáciách

zo Slovenska (ale i Maďarska). Teoreticky tu mala pôsobiť už od 10. 6. 1944 „slovenská“ londýnska skupina SOE MANGANESE a 16. 9. 1944 vysadená COURRIER – 5 (obe prišli pri pristáti

John Sehmer

Ilustr. foto: archív

o rádiostanice). Od marca 1944 pôsobil na Slovensku a od 30. 8. 1944 na štábe povstaleckej armády ako styčný dôstojník Londýna – kpt. Jaroslav Krátky – „Zdena“, (a styčný dôstojník Moskvy – kpt. Michal Pavlovič – „Hrom“). Spoločne s COURRIER – 5 bola na Slovensku vysadená i židovská skupina SOE AMSTERDAM.

J. Sehmer neskôr pôsobil pri

štábe povstaleckej armády, sú známe fotografie majora z letiska Tri Duby (v okuliarech, s fajkou a tankistickým baretom na hlave) spoločne s veliteľom SOE pre oblasť stredná Európa (ČSR, Poľsko) pplk. H. M. Threlfallom. Sehmerova prvá správa centrále SOE o Američanoch bola: „predbehli

DAWES, známej skôr ako „misia poručíka Holta Greena“. 17. 9. 1944 a 7. 10. 1944 pristáli skupiny v bombardéroch B-17, jednou z podskupín je i 3-členná skupina OSS DAY s kpt. Baranským (v niektorých zdrojoch až 5 členná) s určením južné Slovensko. Opisovať činnosť britskej misie SOE WINDPROOF by vydala na ďalší článok, takže len v krátkosti. Zhoršilo sa počasie, nedošlo k očakávanému príletu amerických bombardérov 15. LA z talianskeho Bari a koncom októbra padla i Banská Bystrica. J. Sehmer s časťou SOE a tlmočnickou, asi 35-ročnou bývalou učiteľkou angličtiny Máriou Kockovou (hovorila i nemecky a maďarsky) ustupoval cez Donovaly do hôr. Americká misia DAWES sa zväčšila o zostrelených pilotov, ktorí dorazili na Tri Duby po 7. 10., na 43 osôb. Medzi ustupujúcimi boli i príslušníci 2. čs. paradesantnej brigády. 16. 12. 1944 vyslala poslednú správu pplk. H. Threlfallovi do Bari so žiadosťou o teplé ošatenie, potraviny. 26. 12. je zajatý, vypočúvaný v B. Bystrici, Bratislave, Viedni a v januári 1945 prevezený do koncentračného tábora Mauthausen (Rakúsko). Tu je spoločne s 10 Američanmi, 2 Britmi a 5 ďalšími (i M. Kocková) popravený. Väzeň z cely 17 bol popravený 23. 1. 1945 zastrelením pod zámienkou „fotografovania“ dozorcami Franzom Zierysom.

Čestný občan Banskej Bystrice (Uznesením P-MSNV 15/1990) mjr. John SEHMER by sa 19. 4. 2013 dožil 100 rokov. Nemali by sme rozhodne na takýchto ľuďoch zabúdať. Ešte stále je možnosť ich oceniť i in memoriam. Predpokladám, že vo Veľkej Británii ešte žije jediný syn **Jamie** Sehmer, ktorý by mohol mať okolo 75 rokov.

Vladimír GAJDOŠ

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Povstalecká história Liptova

V Centre voľného času v Liptovskom Mikuláši sa 29. mája uskutočnil 6. ročník súťaže Povstalecká história Liptova. Súťaž je pre žiakov z ročníkov 7–9 ZŠ a je zameraná na historické udalosti o SNP, partizánskom odboji a boji proti fašizmu v období II. svetovej vojny, najmä v regióne Liptov.

Do súťaže sa prihlásili štyri družstvá zo ZŠ Okoličianska, Lipt. Mikuláš, ZŠ Rázusovej-Martákovskej, Lipt. Mikuláš, ZŠ Matejovie, Lipt. Hrádok, ZŠ Partizánska Lupča.

Ako prvú súťažnú úlohu každé družstvo urobilo prezentáciu o historických udalostiach vojnového obdobia v mieste a okolí sídla školy. Tri súťažné školy urobili prezentáciu v PowerPoin-te so sprievodným slovom. Žiaci ZŠ Matejovie po krátkom úvodnom slove, pripravili prezentáciu vo forme dokumentárneho filmu, ktorý sami nafilmovali a zostrihali. Vo filme prezentovali historické zábery z obdobia II. sv. vojny v Liptovskom Hrádku a besedu s Ing. Matejom Štepitom, členom predsedníctva OblV SZPB, ktorý si ako 13 ročný chlapec pamätá na udalosti z toho obdobia a na ich otázky odpovedal.

Po prezentácii nasledovali tri kolá otázok o SNP na Liptove, pripravené Oldřichom Vaněkom, ktorý ich aj zadával. Odpovede vyhodnocovala trojčlenná porota v zložení Dana Guráňová, ved. útvaru mládeže, športu a kultúry mesta Lipt. Mikuláš, Peter Vrlík, člen OblV SZPB, a Jozef Kudlička z Ružomberka – predseda poroty.

Porota odpovede na súťažné otázky ohodnotila bodmi, udelila body za prezentáciu a podľa súčtu bodov určila poradie družstiev. Zvítazilo družstvo ZŠ z Partizánskej Lupče, na druhom mieste skončila ZŠ Okoličianska z Liptovského Mikuláša. Tretie miesto obsadila ZŠ Matejovie z Liptovského Hrádku.

Prvé tri družstvá si odniesli za umiestnenie poháre a každý člen družstva dostal malú vecnú cenu. ZŠ víťazného družstva získala do

budúceho ročníka putovnú cenu OblV SZPB v Liptovskom Mikuláši „Plameň SNP“.

Súťaž „Povstalecká história

Liptova“ veľmi dobrou formou (na hodinách dejepisu je o SNP a národnooslobodzovacom boji v II. sv. vojne dosť obmedzený rozsah učiva) dáva žiakom viac spoznávať históriu národnooslobodzovacieho boja Slovákov

v druhej svetovej vojne a podáva mladej generácii odkaz Slovenského národného povstania. Preto OblV SZPB v Liptovskom Mikuláši súťaž plánuje zorganizovať aj v budúcom roku.

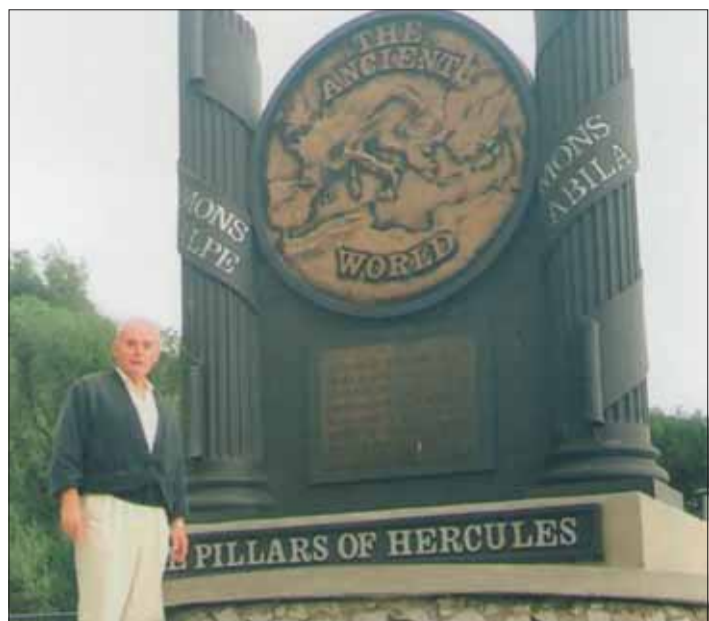
Ján MACHOVIČ

Vítané družstvá s pedagógmi, vpravo tajomník OV SZPB Ján Pavlovčin, vľavo predseda OV SZPB Michal Kopko.

Foto: autor

Gibraltár

Jeden z pamätíkov na gibraltárskej skale.

Foto: gs

oddeľuje Atlantický oceán od Stredozemného mora. Najvyšší bod Highest Point dosahuje 426 metrov. Rozhodol som sa, že skalú navštívim, aby som lepšie pochopil históriu nevelkej časti, iba 6 km², pozoruhodného miesta. Podarilo sa mi to až po štvrtstoročí, ale aj tak som tam rád zavítal.

Pevnosť na gibraltárskej skale založili Arabi, ale v roku 1462 ju ovládli Kastíľci. Do britských rúk sa dostala v roku 1704. Utrechtským mierom (1713) bol im Gibraltár potvrdený a Versaillským mierom (1793) už natrvalo.

Gibraltár zažil tri veľké európske rozruchy. Prvý sa odohral v roku 1848, kedy archeológovia našli lebku ženy klasického neandertálcu, čo bol prvý nález na európskom kontinente. Druhý rozruch za vojny vyvolal Frankov zámer prepadnúť za pomoci Nemcov Gibraltár a vylodiť sa na Britských ostrovoch. Tretí roz-

ruch spôsobil plebiscit v roku 1967, kedy sa 95 % obyvateľstva Gibraltáru vyslovilo proti pripojeniu k Španielsku. Keď o dva roky neskôr dostal ústavu a získal vlastnú vládu, Španielsko mu vyhlásilo blokádu, ktorú až kráľ Juan Carlos v roku 1982 uvoľnil.

Na gibraltársku skalú som sa dostal taxíkom z letiska. Každý šofér ovláda španielčinu a angličtinu. Počas cesty ma informoval o najjužnejšom výbežku a o histórii. Prekvapilo ma, že vo vnútri gibraltárskej skaly sú rozsiahle jaskynné priestory, ktoré využívala a využíva miestna správa a armáda na aktivity politikov, umelcov a ochranných zborov. Na vrcholci skaly sa medzi návštevníkmi motajú malé opičky makak, ktoré im pripomínajú, že pokiaľ zostanú na gibraltárskej skale, dotiaľ bude anglické panstvo na Gibraltáre zachované.

Gustáv STOPKA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

HISTORICKÝ KALENDÁR

29. mája

1975 – Generálneho tajomníka ÚV KSČ Gustáva Husáka zvolili za prezidenta ČSSR.

2. júna

1945 – Československá vláda a Predsedníctvo SNR uzavreli tzv. prvú pražskú dohodu, ktorá sa týkala právomocí a postavenia slovenských orgánov.

3. júna

1914 – Vo Washingtone (USA) predviedol vynálezca Štefan Banič verejnosti, zástupcom patentového úradu a letectva USA padák vlastnej konštrukcie a bezpečne s ním zoskočil zo strechy 15-poschodovej budovy.

4. júna

1920 – Mocnosti Dohody (Veľká Británia, USA, Francúzsko a Taliansko) a predstavitelia Maďarska podpísali v paláci Grand Trianon vo Versailles Trianonskú mierovú zmluvu, ktorá potvrdila rozpad Rakúska-Uhorska a stanovila hranice nástupníckych štátov vrátane Maďarska.

6. júna

1861 – V Martine sa začalo (trvalo do 7. 6.) zhromaždenie, na ktorom bolo prijaté Memorandum národa slovenského.

1944 –

Začala sa operácia Overlord – vylodenie spojencov v Normandii. Tento deň vošiel do histórie aj ako Deň-D.

7. júna

1942 – Pri Midwayských ostrovoch sa skončila bitka prvou veľkou porážkou Japonska, pri ktorej boli potopené všetky štyri japonské lietadlové lode.

10. júna

1936 – V Bratislave sa uskutočnilo prvé cvičenie v zatemnení mesta ako súčasť výcviku vojenskej a civilnej protiletectkej obrany.

11. júna

1942 – Vo Washingtone bola podpísaná americko-sovietska dohoda o vzájomnej pomoci a o amerických dodávkach ZSSR vo vojne proti hitlerovskému Nemecku.

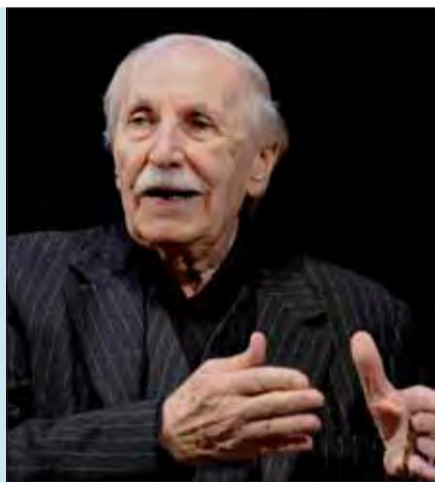
Zdroj: TASR

Platinová platňa pre majstra Chudíka

Majster Ladislav Chudík oslávil v pondelok 27. mája 89. narodeniny. Oslávil ich v spoločnosti priateľov divadla a svojich najbližších pri talkshow Narodeninový prepletenc v bratislavskom Divadle v podpalubí na lodi Adyho Hajdu. „Ladislav Chudík je studnica vedomostí, a čo je na ňom mimoriadne cenné, on dosť pochybuje, robí si o tom zápisky, a závery, ku ktorým dospieje, si nenecháva pre seba. Je veľa hercov, ktorí všeličo vedia, ale nedávajú to tým mladším generáciám, Ladislav Chudík poznatky mladším odovzdáva,“ povedal na adresu oslávenca mladší herecký kolega

Dušan Jamrich. Majster Chudík zaspomínal na svoje začiatky, na známu postavu primára Sovu z televízneho seriálu Nemocnica na kraji mesta, prečítal niekoľko listov, ktoré dostal od obdivovateľov, medzi nimi aj báseň, ktorú mu venoval pesničkár Jaromír Nohavica. V priebehu večera okrem blahoželaní a gratulačného živjô, zaspievaného publikom, si majster Chudík prevzal platinovú platňu za predaj prvej detskej audioknihy „Rozprávky o Psíčkovi a Mačičke“. Stal sa tak vôbec prvým oceneným v kategórii audioknih na Slovensku.

red TASR

Ladislav Chudík oslávil narodeniny.

Foto: TASR – M. Baumann

NEMECKÁ BOJOVÁ LOĎ BISMARCK... (dokončenie v tajničke)

pomôcky: ARM, ORA, PAIR	tesne zapne	3. časť tajničky	ruský revolučný	tesaním opravoval	opica	smerom zvnútra	etylalkohol	konal	protiklad	spletal	dôkaz o neprítomnosti na mieste činu	lalotanie
vyšlo sa					presviedčal sa o pravosti niečoho							
básnik					1. časť tajničky vyrobená z topánu							
noneto, po česky					balením veľmi naplnil nakrúť							
americký vynálezca žiarovky						nikto daroval				lebo (poeticky) strašne		
	naznášaj	zaútočil, prepadol trepoce							šláger ubližuje			
značka jednotky jasu nit			plátal vražda				ECV Brezna klin, po česky				starofrancúzsky šľachtic	domáce meno Eleny
rameno, po nemecky				solmizačná slabika olejnatá rastlina			klepe hodina, po taliansky					
trocha nenamoč						oblízal značka kilometra						
odstráni chyby						2. časť tajničky						
spokojne sedí						manier						

Správne vylúštenie tajničky z č. 10 znie: **Mier je to najvzácnejšie.** Knihu posielame **Igorovi Gálkovi na Myjavu.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

ZRNKÁ HUMORU

Ide farár autom a zastavia ho policajti.

– Pán farár, čo to veziete?

– Mám v kufri bojler.

Policajti ho nechali odísť a potom sa rozprávajú:

– Nevieš, čo je to bojler?

– No neviem, ja som nechodil na náboženstvo.

* * *

Čo to znamená, keď má blondína pramienok tmavých vlasov?

Nádej.

* * *

– Janko, čo ste sa dnes v škole učili?

– O sexe.

– A vedel si?

– Áno.

– A čo si dostal?

– Facku!

* * *

Na Slovensku hovorí inteligent hlupákovi:

– Tebe je hej, ty sa presadiš, ale čo so mnou?

* * *

– Ocko, prečo sa musím učiť angličtinu?

– Vieš synček, po anglicky hovorí pol sveta.

– A to nestačí?

Zdroj: Internet

Paradajkový šalát

Potrebuje: 1000 g paradajok, 100 g šunky alebo šunkovej salámy, 1 majonézu (tatársku omáčku), 150 g údeného syra, 2 vajcia, 1 väčšiu cibuľu, mleté čierne korenie, soľ.

Ako na to: Paradajky dôkladne umyjeme a nakrájame na malé kúsky. Potom pridáme natenko nakrájanú šunku a cibuľu a premiešame s majonézou (tatárskou omáčkou). Do toho nastrúhame syr, pridáme nakrájané vajíčka a dochutíme soľou a korením, prípadne feferónkou. Podávame s bielym pečivom.

Katarína Z., Košice